

Lunds universitet
Språk- och litteraturcentrum
Handledare: Paul Tenngart
2011-01-14

Sara Holmberg
SSL K01

En könskomparativ studie av läroböcker i svenska för senare delen av grundskolan

Innehållsförteckning

INLEDNING	3
<i>Genusforskning</i>	3
<i>Läsningens legitimeringar</i>	5
<i>Kanon för senare delen av grundskolan</i>	6
<i>Kanon</i>	6
TIDIGARE FORSKNING	7
LÄROBÖCKER FÖR GRUNDSKOLANS SENARE DEL	9
METOD	10
GENUSPERSPEKTIVET I LÄROBÖCKERNA	13
<i>ESS i svenska</i>	13
<i>Svenska Nu</i>	15
<i>Plus</i>	18
<i>Magasinet</i>	20
<i>Jämställd kanon i läroböckerna?</i>	22
SLUTDISKUSSION	25
LITTERATURFÖRTECKNING	28
<i>Läroböcker</i>	28
<i>Övriga källor:</i>	29
BILAGA 1: KANON FÖR LÄROBÖCKERNA PERIODVIS	30
BILAGA 2: MAGASINETS FÖRFATTARE	36
BILAGA 3: KANON FÖR ALLA LÄROBÖCKER	38

Inledning

Hur många författare känner en niondeklassare till? Hur många av dessa författare är kvinnor? Finns det en kanon som majoriteten av svenska skolelever förhåller sig till? Tas det i denna eventuella kanon hänsyn till styrdokumentet för svenska som stadfäster att det ”ingår i ämnet att beakta genusperspektivet”?¹

Mitt mål med den här uppsatsen är att undersöka om denna kanon är jämlik vad gäller kvinnliga och manliga författare. För att göra det måste jag först ha en uppfattning om vilka författare som ingår i kanon svenska skolelever får ta del av. Går jag till styrdokumentet för att få någon ledning i vilka författarskap som ska premieras blir det inte mycket hjälp. Ett av målen för läsning som en elev ska uppnå för betyget godkänt i år 9 är att ”kunna läsa till åldern avpassad skönlitteratur från Sverige, Norden och från andra länder”. Ett annat mål är att ”kunna läsa, reflektera över och sätta in i ett sammanhang några skönlitterära verk och författarskap med betydelse för människors sätt att leva och tänka”.² Det är synnerligen generösa ramar för vad en skolelev ska känna till och det är en tolkningsfråga vilka författarskap som har betydelse för människors sätt att leva och tänka.

Vidare funderingar kring hur eleverna trots allt ofta har jämförbara kunskaper i litteratur ger svaret: läroböcker. Det är med hjälp av läroböcker jag kommer att sammanställa listor över författare och där undersöka hur stor del kvinnliga respektive manliga författare som läroböckerna presenterar. Min undersökning kommer alltså att bli kvantitativ.

Nedan följer en beskrivning av teoretiska begrepp som är viktiga för min undersökning. Allmän genusforskning kommer jag att presentera här medan den forskning som mer specifikt är av nytta för min undersökning presenteras under ”Tidigare forskning”.

Genusforskning

Kvinnor som önskat skriva har fått använda sig av olika strategier för att kunna bli publicerade. Vissa har skrivit anonymt eller under pseudonym, exempelvis Victoria Benedictssons Ernst Ahlgren.³ Andra har skrivit inom de genrer som ansetts godkända för kvinnor; dagböcker,

¹ Skolverket, ”Kursplan för Svenska”, i *Grundskolans kursplaner och betygskriterier*, 2000-07-01. Hämtat från http://www.skolverket.se/sb/d/2386/a/16138/func/kursplan/id/3890/titleId/SV1010_%20-%20Svenska, 2010-01-02, utskrift i författarens ägo.

² Ibid.

³ Cecilia Rosengren, ”Kvinnliga filosofer i filosofins historia” i *Kanon ifrågasatt*, red. Katarina Leppänen och Mikaela Lundahl, Göteborg, 2009, s. 148 f

manuskript, barnlitteratur och brev.⁴ Andra kvinnor har författat böcker som av samtiden ansågs vara av hög kvalitet, men de har ändå fallit ur kanon eller aldrig ens kommit i närheten av den. Många kvinnor har enligt filosofen Eileen O'Neill skrivit med osynligt bläck.⁵ För att ett verk ska bli ihågkommet måste det levandegöras genom att läsas, men även refereras till av andra författare och litteraturvetare. Det är genom dessa referenser som verken lever vidare och så småningom ingår i kanon.

Ett kvitto på att en författare ingår i kanon är att den nämns i olika litteraturhistoriska översiktsverk. Ju mer säkerställd en författares ställning i kanon är desto mer står det om författarens karriär. För de författare som får få eller kanske endast en rad skrivna om sig gäller det omvända; de är i marginalen av kanon och eventuellt på väg ut ur den.⁶

Den litteraturhistoriska kanon, där i stort sett enbart män ingick, ifrågasattes under 1960-talet och litteraturvetare började gå bakåt i tiden för att hitta den kvinnliga rösten. Orsaken till att det fanns få kvinnor i litteraturhistorien, menade manliga litteraturvetare och litteraturforskare, var att få kvinnor skrev skönlitteratur förr och de fåtal som fanns höll inte samma höga klass som de manliga författarna. Detta enligt manliga litteraturvetare. De som skrivit litteraturhistorien och valt ut representativa författare är män, dessa män har i sin tolkning av kvinnliga författare alltid först baserat tolkning på att författaren är kvinna; det blir alltså inte en objektiv tolkning.⁷

Anna Williams undersöker svenska litteraturhistoriska översiktsverk i *Stjärnor utan stjärnbilder. Kvinnor och kanon i litteraturhistoriska översiktsverk under 1900-talet* och visar tydligt hur mönstret går igenom i stort sett alla litteraturhistoriska översiktsverk skrivna av män. Williams refererar till Elaine Showalters beskrivning av kvinnliga engelska författare under 1800-talet som bedömdes av kritikerna. De ”kvinnliga författarnas kön [kom] alltid [...] före deras identitet som författare. Kritikerna tog sig därför före att komma med moraliska omdömen tillsammans med de litterära”.⁸ De manliga författarna bedömdes däremot som författare, utan moraliska omdömen.

Gynokritiker anser att den manliga traditionen i kanon trängts undan kvinnliga författare så att dessa försvunnit i litteraturhistoriens mörker; deras röster har tystats. Genom att återfinna de kvinnliga författare som glömts bort under åren strävar gynokritikerna efter att få dem kända igen. Elaine Showalter ifrågasätter den vedertagna litteraturhistoriska måttstocken i sin bok *A Literature*

⁴ Anna Williams, *Stjärnor utan stjärnbilder Kvinnor och kanon i litteraturhistoriska översiktsverk under 1900-talet*, Uppsala, 1997, s. 30

⁵ Rosengren, s. 144

⁶ Williams, s. 62

⁷ Paul Tenngart, *Litteraturteori*, Malmö, 2008, s. 117 ff

⁸ Williams, s. 63

of *Their Own*, där hon skriver om kvinnliga författare som av någon anledning fått sitt bläck osynliggjort. Gynokritiken har förändrat hur vi ser på den litteraturhistoriska kanon och öppnat upp för översiktsverk som enbart handlar om kvinnliga författare. Dessa har i sin tur fått kritik av feminister eftersom översiktsverken om kvinnliga författare utmärker just det kvinnliga; kriteriet för att ingå i verket är att personen är kvinna och sedan författare.⁹

Läsningens legitimeringar

Läsning och läsförståelse är något av det mest grundläggande i skolan. Utan att kunna läsa och tolka det som står är det svårt att tillägna sig teoretisk kunskap, den kunskap som är den dominerande i skolan. Läsning i svenskämnet gäller dels läsförståelse men även det stoff som läses, litteraturkunskap. I litteraturkunskap brukar även ingå viss litteraturhistoria, men vilka grunder finns det för denna litteraturkunskap och litteraturhistoria i styrdokumentet för grundskolan?

I styrdokumentet sägs det om litteraturkunskap att eleven ska ”kunna läsa, reflektera över och sätta in i ett sammanhang några skönlitterära verk och författarskap med betydelse för människors sätt att leva och tänka”.¹⁰ Det är alltså inte mycket som handlar om just litteraturkunskap utan mer om tolkning och att kunna förstå det som skrivs i texter. Magnus Persson ställer sig frågan varför vi ska läsa litteratur i sin bok med samma namn. Där går han grundligt igenom legitimeringar för läsning i styrdokument och läromedel för grundskolan, gymnasiet och litteraturvetenskap på högskolenivå. Dessutom problematiserar han frågan och finner att det finns mycket i styrdokument och läromedel på alla nivåer som anser att eleverna absolut ska läsa – men på frågan om varför hittar han få legitimeringar. Läsningens på något sätt absoluta svar på allt tas för givet och är ofta svaret – men sällan frågan.¹¹

Frågan om läsningen tas alltså för givet, och Persson finner även att det ibland inte tycks spela någon roll vad eleverna läser, huvudsaken är att de läser.¹² De litterära verk som svenska elever tar del av har alltså stöd i styrdokumentet såtillvida att stoffet ska vara skönlitteratur, anpassat till dem och i vissa fall viktigare verk som påverkat människors sätt att tänka. Därför bör det inte spela någon roll hur kanon är iordningställd utan varje lärare får fylla lektionerna med stoff som passar för styrdokumentets ramar.

⁹ Tenngart, s. 117 ff

¹⁰ Skolverket

¹¹ Magnus Persson: *Varför läsa litteratur?*, 2009, Malmö

¹² Persson, s. 243 ff

Kanon för senare delen av grundskolan

Många grundskolelever har jämförbara kunskaper i litteraturhistoria. Vissa författare och verk återkommer för elevkull efter elevkull, utan att dessa författare nämns vid namn i styrdokumentet. En förklaring är att lärarutbildningen i svenska, även om utformningen har varierat, har sett ut på liknande sätt genom åren. Blivande lärare läser litteraturhistoria och litteraturvetenskap och får därigenom en gemensam bas för undervisningen i litteratur.

Nyexaminerade lärare får dessutom tips, råd och stöd av erfarna kollegor och därigenom hålls traditionen att läsa viss litteratur vid liv på skolorna.

Dessa vägar för att upprätthålla kanon är svåra att bedöma och mäta. Ett tredje alternativ för att sprida och arbeta med kanon är läroböcker.

De flesta svensklärare använder sig av läroböcker i någon form och det är ett urval av dessa läroböcker i svenska som jag kommer att undersöka.

Kanon

Begreppet kanon blev känt för många för ungefär fyra år sedan, 2006, när Cecilia Wikström presenterade förslaget att vi i Sverige bör ha en liknande kanon som alla svenskar känner till på danskt exempel. Thomas Karlsruhn skriver om hur denna debatt fick litteraturvetare, humanister, politiker och även skollärdare att engagera sig och debattläget på tidningarnas kultursidor var stundtals hätskt. Det blev ingen kanon den gången och frågan är om det någonsin kommer att bli någon officiell kanon för svenska grundskolelever.¹³

Begreppet kanon är ett antal författare som ofta refereras till, de anses skriva originellt samt nydanande. Kanon kommer ursprungligen från teologin, men litteraturvetare har övertagit uttrycket för de texter de forskar om och studerar. De författare som ingår i kanon brukar vara erkända och kända av gemene man. Inom de olika humanistiska inriktningarna finns ofta flera olika kanon, en som exempelvis litteraturvetare förhåller sig till medan idéhistoriker ofta har en annorlunda kanon.¹⁴

Vilka eller vem är det då som bestämmer dessa listor över författare som ingår i kanon? Det är sofistikerade metoder som bestämmer urvalet. Ofta är det författare till litteraturhistoriska översiktsverk som påverkar om författare ingår i kanon. Genom att många av dessa översiktsverk är konservativa i sin uppbyggnad och gärna tätt förhåller sig till föregångare i genren är det ofta

¹³ Karlsruhn, s. 232

¹⁴ Williams, s. 38

samma kärna av författare som ingår i den författargrupp som översiktsverket presenterar för varje epok.¹⁵

I Sverige har begreppet kanon inte varit speciellt debatterat utanför dagstidningarnas kultursidor medan det däremot i USA blivit flitigt debatterat. Det som debatteras är ofta vilka författare som ingår i kanon, men ännu oftare vilka som inte ingår. Det är även i USA som termen DWEM myntats som ska utläsas: Dead White European Males. Läser man ett litteraturhistoriskt verk över världens litteratur blir man inte speciellt förvånad över varför begreppet skapats; litteraturhistorien för västerlandet är full av just döda vita europeiska män. En av de flitiga debattörerna i USA, Harald Bloom, gav sitt bidrag till debatten i form av en bok, *Västerlandets kanon*, där han listar 26 författare som han anser förtjänat att räknas in i kanon. Det är 23 män och tre kvinnor: Jane Austen, Emily Dickinson och Virginia Woolf. Många av de manliga författarna var från Europa och de dog för länge sedan...¹⁶

Under 60- och 70-talet tog genusforskningen fart och många av de kvinnor som studerade och arbetade med litteraturhistoria undersökte olika perioder i litteraturhistorien och hittade där bortglömda författare. Genom att det forskas kring tidigare bortglömda författare kommer de fram i ljuset och de blir mer kända. Genom att bli mer kända refereras de till oftare och denna goda cirkel gör att de så småningom eventuellt ingår i kanon. Ebba Witt-Brattström skriver i *Ur könets mörker Etc.* om hur hon började undersöka Moa Martinson och 1930-talet och då upptäckte flera för henne okända kvinnliga författare som hon gjort kända just genom att skriva om dem.¹⁷

Tidigare forskning

Ebba Witt-Brattström undrar om litteraturhistorien har ett kön i *Ur könets mörker Etc.* Jag återkommer till svaret senare. Witt-Brattström går i sin bok igenom hur kvinnliga författares verk och karriärer blivit marginaliserade i svensk litteraturhistoria. Ett grepp som litteraturkritikerna använde för att förklara Anna-Maria Lenngrens stora framgång i stugorna var att läsarna inte förstod bättre, hennes stil kritiserades och slutligen skrev Lenngren om fel saker för att det skulle passa en kvinnlig författare.¹⁸ Lenngren är inte ensam om att bli kritiserad och i stort sett marginaliserad i svensk kanon. Witt-Brattström skriver om hur kvinnliga författare i det litteraturhistoriska översiktsverket *Den svenska litteraturen* blir beskrivna med diverse epitet och deras verk och författarskap förminskas. Enligt Witt-Brattström har förfarandet ”inget med

¹⁵ Williams s. 30

¹⁶ Harald Bloom: *Västerlandets kanon*, Stockholm, 2000

¹⁷ Ebba Witt-Brattström, *Ur könets mörker Etc. Litteraturanalyser 1983-1993*, Stockholm 2003

¹⁸ Witt-Brattström, *Ur könets mörker Etc. Litteraturanalyser 1983-1993*: s. 231

litteraturhistorieskrivning att göra, det är ren och skär genuspolitik och leder ofelbart till historieförfalskning”.¹⁹

Anna Williams visar i sin bok på en diskrepans vad gäller författarnas jämlikhet, men även hur författarnas livsverk beskrivs. För att ha en referens till hur många kvinnliga författare som faktiskt publicerade skönlitterära verk under en period har hon undersökt detta och jämfört det med hur många kvinnor som redogjorts för i de litteraturhistoriska översiktsverken. Dessutom har Williams undersökt hur författarna till översiktsverken redogjort för kvinnliga respektive manliga författares karriärer. Det som tydligt framkommit här är att de manliga författarna ofta sätts in i ett litterärt sammanhang och deras inspiration och påverkan från andra (manliga) författare blir viktigt i deras verk. De kvinnliga författarna hamnar utanför detta sammanhang och deras verk beskrivs ofta väldigt nära deras egen biografi och deras privata liv får oftare betydelse när verken tolkas i motsats till de manliga författarnas verk. Kvinnliga författare hamnar ofta även under egna rubriker i översiktsverken och blir en anomali i sammanhanget. Kvinnliga författare är De andra i litterära översiktsverk. Mannen är normen som kvinnan mäts mot. Kvinnliga författare bedöms även i de litteraturhistoriska verken först för att de är kvinnor och sedan författare. Vissa litteraturhistoriska översiktsverk delar även upp skribenterna i kvinnliga författare och författare. När exempelvis kvinnor skildrar existentiella frågor i sina verk är den kvinnlig, medan manliga författares skildring är allmänmänsklig.²⁰

Williams går i sin undersökning igenom ett antal olika litteraturhistoriska översiktsverk publicerade under 1900-talet och ser där hur en kanon bildas. Många av översiktsverken tar intryck av varandra och ofta bildas en kanon tidigt och konserveras därefter i följande översiktsverk. För 1880-talet bildas en kanon tidigt på 1900-talet och som därefter ”på ett ungefär kommer att råda i de allmänna översiktsverken ända in i vår egen tid. Från 1934 och fram till *Den svenska litteraturen* ett halvsekel senare (1988) presenterar de litteraturhistoriska handböckerna 2-4 kvinnliga författare och 4-9 manliga. En kanon har uppstått”.²¹

Litteraturhistorien har enligt Witt-Brattström ett kön och det är inte det feministiska, utan den manliga normens kön. Litteraturen har däremot alltid två kön, med Witt-Brattströms ord och när ”dessa två möts uppstår inte alltid ljuv musik, men ofta god litteratur”.²²

¹⁹ Witt-Brattström, *Ur könets mörker Etc. Litteraturanalyser 1983-1993*, s. 234

²⁰ Williams s. 66

²¹ Williams, s.60

²² Witt-Brattström, *Ur könets mörker Etc. Litteraturanalyser 1983-1993* s. 242

Läroböcker för grundskolans senare del

Många av de större förlagen har läromedelspaket med grundbok och studiebok för år 7-9. Andra förlag har läromedel som kan användas i de olika årskurserna beroende på temat för undervisningen.

Kriterierna för att ett läromedel skulle ingå i den här undersökningen var att de skulle ha någon del som handlar om författare och litteratur; jag skulle alltså inte kunna göra en dylik undersökning med läromedel som enbart är färdighetsinriktade. Det andra kriteriet har varit att inkludera läromedel från flera förlag och därmed även olika läromedelsförfattare. De förlag och deras läromedel jag använt mig av är Gleerups *Magasinet*, Natur och Kulturs *ESS i svenska*, Libers *Svenska Nu* och Bonniers *Plus*, sammanlagt elva olika läroböcker.

Jag har konsekvent använt mig av enbart grundböckerna, med undantag för Gleerups *Magasinet* som presenterar författare i två mindre böcker; *Magasinet författare* respektive *Magasinet svenska författare*. Gleerups *Magasinet texter 1* och *Magasinet texter 2* är inte årskursanpassade varför jag valt att undersöka böckerna där *Magasinet*s författare beskrivs.

Natur och Kulturs *ESS i svenska* är det läromedel, bland dem jag undersökt, som har funnits längst ute i skolorna. Den upplaga jag använt mig av är den tredje, tryckt ett flertal gånger. Numera finns upplaga fyra i handeln. *ESS i svenska* består av grundbok och studiebok. *ESS i svenska* är den del som nämner flest författare. 163 individuella författare nämns i de tre olika grundböckerna.

Libers *Svenska Nu* gavs ut under senare delen av 1990-talet och det är första upplagan, som fortfarande finns i handeln, jag använt mig av. Läromedlet består av grundbok och studiebok. Läromedelsförfattarna presenterar oftast böcker och författare i ett tema exempelvis fantasy eller skräck. Det som står om författarna är alltså främst varför de ingår i det temat; inte speciellt mycket om deras biografi.

Bonniers *Plus* är ett relativt nytt läromedel vars första del utkom 2003. Läromedlet består av grundbok och studiebok. *Plus* är det läromedel, av de jag undersökt, som har minst antal nämnda författare, 134 individuella författare. Tonvikten på författare som ingår i läromedlets kanon är nutida författare.

Gleerups *Magasinet författare* och *Magasinet svenska författare* är en del av basläromedlet *Magasinet* vilket är tänkt som ”ett förråd, eller magasin, där du kan hitta allt du behöver till undervisningen. Ett förråd ur vilket du själv väljer och komponerar ditt eget läromedel. Av *Magasinet*s många olika delar kan samtliga användas var för sig”.²³ Eftersom *Magasinet* har två

²³ Gleerups, Basläromedel, *Magasinet*, Hämtat från http://webbshop.gleerups.se/se/grundskola_6-9/svenska/magasinet/magasinet.ecp?packagedetail=true&PositionId=15&product_category_id=1392, 2010-01-02, utskrift i författarens ägo.

delar som specifikt handlar om författare valde jag att undersöka vilka författare som de anser att eleverna ska veta mer om. Jag undersöker första upplagan, som fortfarande finns till försäljning.

Magasinet författare, *Magasinet svenska författare* och *Svenska Nu* är skrivna av kvinnor. *ESS i svenska* och *Plus* är skrivna av både män och kvinnor.

Metod

Jag kommer delvis att använda mig Williams kvantitativa metod med att räkna författare och se hur de olika författarskapen är beskrivna i läroböckerna. Williams räknar antal rader respektive författare får i de litteraturhistoriska översiktsverken, vilket jag inte kan tillämpa på samma sätt i läroböckerna. Läroboksförfattarna skriver helt enkelt om författarna på så olika sätt att det inte blir relevant att jämföra texterna. Istället har jag sammanställt listor över hur många gånger författare nämns i läroböckerna och det är dessa listor som är delar av mitt underlag. Listorna med författare är indelade över tid i litteraturhistoriska perioder eller epoker.

Orsaken till att jag räknat varje gång en författare nämns i böckerna är delvis för att få fram min kanon; författare som nämns ofta ingår i kanon. Dessutom räknar jag varje gång en författares namn finns i underlaget eftersom antalet påverkar eleverna. Får de i en lärobok ofta se hänvisningar till exempelvis Rudyard Kipling fastnar troligen hans namn bättre än en författares namn som endast står en gång. Jag har även räknat när författare nämns indirekt, exempelvis när texten refererar till Pippi Långstrump har jag räknat Astrid Lindgren som omnämnd en gång. Vissa författare är så tätt knutna till sina verk att de flesta vet att det är just den författaren som skapat karaktären.

Den periodindelning som jag använder är relativt grov och syftet med periodindelningen är inte att ge en tydlig bild över olika epoker utan att se hur jämlikheten förändras över tid. Min hypotes är att det inte är lika många kvinnor som män representerade under exempelvis medeltiden jämfört med modernismen. De tidigare epokerna får behålla sina namn medan exempelvis romantiken och realismen båda kallas för 1800-talet. De perioder jag använt mig av är följande: forntiden, medeltiden, renässansen, upplysningen, 1800-talet, 1900-1945 modernismen, 1945-1980, 1980- nutid.

Jag har vidare valt att endast placera varje författare under en epok, vilket underlättar räkningen, men inte alltid stämmer med verkligheten. Exempelvis publicerades Hjalmar Söderberg *Förvillelser* 1895, men hans mest kända verk publicerades under 1900-talet, vilket gör att jag räknar honom till den senare epoken. Astrid Lindgrens *Ronja Rövardotter* publicerades efter 1980, men merparten av hennes produktion utgavs före 1980, vilket gör att hon räknas till 1945-1980. Jag har

alltså placerat de olika författarna i respektive epok baserat på när merparten av deras produktion utgavs.

Läromedlen *Plus*, *ESS i svenska* och *Svenska Nu* har varsin kanon indelad i perioder, redovisad i bilaga 1. Magasinet författare är få, totalt 22 författare. Dessa redovisas i bilaga 2.

Listorna över läromedlens författare har jag slutligen sammanställt i en större kanon gällande för alla läromedel inkluderade i min undersökning, totalt elva läroböcker. Eftersom denna kanon inte blir representativ har jag gjort den mer exklusiv genom att alla författare som enbart nämns en gång i alla elva läroböcker exkluderas för att på så sätt vikta de författare som blivit omnämnda fler gånger.

Denna exklusiva kanon blir dock inte heller rättvisande med tanke på utrymme för varje författare, varför jag även kommer att sammanställa en annan lista över författare, baserat på när de beskrivs utförligare i de olika läroböckerna. Exempelvis blir Emilie Flygare-Carlén beskriven på en sida i *ESS i svenska grundbok 9*, men det är enda gången hon nämns i hela materialet. Därför är denna slutliga lista baserad på när författare är utförligare beskrivna i läromedlen. För att de ska räknas som utförligare beskrivna ska de ha en egen rubrik och flera rader med text där det tydligt framgår att det är just de som blir beskrivna. Det räcker inte att de blir beskrivna i brödtexten i ett kapitel om författare.

Materialet åskådliggörs i tabeller inspirerade av Anna Williams arbete om de litteraturhistoriska översiktsverken.

Anna Williams går även igenom hur författarna av de litteraturhistoriska översiktsverken har skrivit om kvinnliga författare och var i översiktsverken kvinnorna beskrivs. Ofta blir kvinnliga författare beskrivna tätare mot sin biografi jämfört med män som blir beskrivna utifrån sina verk eller sin karriär. Kvinnliga författares verk knyts ofta tätare till deras eget liv och paralleller dras ofta mellan verk och biografi. I många litteraturhistoriska översiktsverk blir även kvinnliga författare beskrivna för sig, ungefär som att alla kvinnliga författare skriver om samma sak.²⁴ I min genomgång kommer jag att undersöka var i läroböckernas litteraturkapitel som kvinnliga författare beskrivs.

Definition för författare som räknas är relativt generös. Alla personer som skrivit något som blivit publicerat i form av bok, serietidning eller visor har räknats som författare. Det innebär att exempelvis Gustavs skapare Jim Davies och vissångaren Lisa Ekdahl blivit räknade som författare. Jim Davies´ serie *Gustav* är med som exempel på tecknad serie i en av läroböckerna.²⁵ Lisa Ekdals

²⁴ Williams

²⁵ *Svenska Nu 1*, s. 135

visa *Du säger du ska gå* är med som exempel på visa i ett kapitel om visdiktare.²⁶ Däremot är inte de ungdomar vars dikter är med som exempel i läroböckerna inkluderade. Står det exempelvis ”Mia, 13 år” under en dikt utesluts den.

I litteraturhistorien finns också flera verk vars författare är okända. Det gäller exempelvis många av de isländska sagorna och sagosamlingen *Tusen och en natt*. I de fall där författaren är okänd, men där den eller de personer som samlat ihop och skrivit ned texterna är känd, har jag räknat den eller de personerna som författare. Exempelvis bröderna Grimm som samlade ihop och skrev ned folksagor. Bröderna Grimm har räknats som en författare, fastän de egentligen är två. Detsamma gäller för Ambjörnsen och Moe.

En annan källa till inspiration i mitt arbete med läroböckerna har jag fått av Ann-Sofie Ohlander. Hon utreder jämlikhet i läromedel i historia i *Kvinnor, män och jämställdhet i läromedel i historia*.²⁷ Ohlander räknar antal kvinnor nämnda i läromedlen och även i innehållsförteckningen. Eftersom hon undersöker läromedel i ett genusperspektiv finner jag hennes metod användbar i min undersökning. Alla delar av läromedlet undersöks; innehållsförteckning, register, bildtexter, brödtexten, ingresser, faktarutor och även själva bilderna. I mitt arbete med läromedel i svenska använder jag mig av delar av hennes metod för att komplettera min undersökning.

I redovisningen av materialet kommer jag att referera till läroböckerna med titel och för det mesta ”läromedelsförfattarna” när det gäller de som skrivit böckerna. En lärobok är skriven av författaren eller författarna till boken, men det finns även en eller flera redaktörer som tillhör projektet. Hur mycket inflytande dessa redaktörer har över innehållet vet jag inte, men jag tvivlar på att läromedelsförfattarna får utforma sina läromedel precis som de vill. Anna Williams refererar i sin undersökning till författarna av sina litteraturhistoriska översiktsverk vilket jag stundom fann rörigt. Tillsammans med de författare som översiktsverken behandlade, blev det mängder av namn som skulle kopplas till respektive översiktsverk.²⁸ Eftersom det i de flesta fall finns flera författare till de undersökta läroböckerna, underlättar det i tydlighet att referera till titeln på aktuell bok. I vissa fall har läromedlet väldigt många författare. Exempelvis *ESS i svenska grundbok 9* har åtta författare. Alla undersökta läromedel finns i källförteckningen, under ”Läroböcker”.

²⁶ *Plus grundbok 3*, s. 80

²⁷ Ann-Sofie Ohlander, *Kvinnor, män och jämställdhet i läromedel i historia*, SOU 2010:10, Stockholm, 2010

²⁸ Williams, exempelvis s. 115

Genusperspektivet i läroböckerna

Läromedlen kommer att redovisas ett i taget med hur de skriver om författare, litteratur och genrer, hur jämställdheten ser ut för läromedlet baserat på de listor jag gjort över författare nämnda i läromedlet. Listorna redovisas i tabellform med hela underlaget redovisat i bilaga 1, 2 och 3.

Efter redovisningarna av de enskilda läromedlens genusperspektiv går jag igenom hela underlaget och här är författarlistorna modifierade efter hur många gånger respektive hur mycket utrymme de olika författarna fått i läromedlen.

ESS i svenska

ESS i svenska delar upp sina böcker i större kapitel där färdigheterna tala, läsa och skriva går igenom.²⁹ Litteraturkapitlet är enbart ägnat åt författare och deras böcker. Vissa delar av kapitlen om att skriva har exempel med utdrag från verk hur författare skriver. Oftast redovisas några författare utförligare i varje grundbok tillsammans med en genomgång av en genre eller typ av böcker. I litteraturdelen i *ESS i svenska grundbok 7* får eleverna läsa om grekiska och nordiska myter, William Shakespeare, ungdomsklassiker, fantasy, science fiction, folktro, ungdomsböcker och böcker om djur. Sammanlagt ägnas litteratur 73 sidor av bokens 191 sidor, 38 %. I *ESS i svenska grundbok 8* är det klassiker, svenska författare under 1700-tal och 1800-tal, ungdomsböcker, kärlek, mod och rädsla, totalt 30 % av bokens 191 sidor. I *ESS i svenska grundbok 9* är det arbetarförfattare, August Strindberg, nittiotalisterna, utländska berättare, Shakespeares systrar, sagor, musik och ungdomar, totalt 43 % av bokens 191 sidor.

Tonvikten på litteratur är författare som ingår i vedertagen litteraturhistorisk kanon med fokus på svenska författare. Genomgående i alla tre grundböckerna är ungdomars läsande genom tiderna. Beskrivningarna av författare är ambitiösa och varje utförligare beskriven författare får ofta minst en sida ägnad åt sig.

Det totala antalet författare nämnda i alla tre grundböckerna är 164 individuella författare. Flera av dem får referenser mer än en gång, exempelvis blir Astrid Lindgren nämnd tre gånger. Den författare som blir nämnd flest gånger är August Strindberg, vid sex olika tillfällen i de tre grundböckerna. Antalet författare representerade under varje litterär epok redovisas i följande tabell.

Tabell 1.

²⁹ Alla tre använda läroböcker finns i källförteckningen, under "Läroböcker". När jag i fortsättningen refererar till *ESS i svenska 7-9* kommer jag att skriva titel på aktuell bok, exempelvis *ESS i svenska grundbok 7*.

Fördelning i antal och procentandel för manliga och kvinnliga författare i *ESS i svenska 7-9*.

Epok	Antal författare	Antal kvinnor	Antal män	Procent kvinnor
Forntiden	3	0	3	0%
Medeltiden	2	1	1	50%
Renässansen	3	0	3	0%
Upplysningen	6	1	5	17%
1800-talet	39	8	31	20%
1900-1945	48	13	35	27%
1945-1980	31	13	18	42%
1980-	31	14	17	45%
Totalt:	163	49	114	30%

Av de 163 författarna är 30 % kvinnor. Procenttalen för kvinnliga författare är högst under medeltiden, då det enbart är två författare nämnda. Snorre Sturlasson i grundbok 7 i kapitlet om nordisk mytologi medan den kvinnliga japanska poeten har ett av sina alster med i ett avsnitt om att läsa lyrik i grundbok 9. Efter den höjdpunkten i jämlikhet sjunker procenttalet dramatiskt för att senare bli som högst 45 % för 1980-talet. Flest författare är det under 1900-1945, 48 individuella författare, endast 27 % av dessa är kvinnor.

Den grundbok jag speciellt kommer att närläsa är *ESS i svenska grundbok 9*, där 43 % av boken ägnas åt litteratur. 17 författare blir utförligare beskrivna, med August Strindberg i spetsen. Av dessa 17 författare är sex kvinnor, vilket är 35 %.

I innehållsförteckningen till *ESS i svenska grundbok 9* finns 16 författare namngivna, två av dem i samma rubrik, ”Från Beskow till Rowling”, ett kapitel om sagor. Övriga 14 författare står med hela namnet i innehållsförteckningen, varav fem är kvinnor.

Litteraturdelen i *ESS i svenska grundbok 9* är könssegregerad. Fyra manliga författare står under rubriken ”Utländska berättare”; Ernest Hemingway, Erich Maria Remarque, John Steinbeck och Väinö Linna, medan lika många kvinnliga författare får rubriken ”Shakespeares systrar”.³⁰ De kvinnliga författare nämnda som Shakespeares systrar är Virginia Woolf, Sigrid Undset, Cora Sandel och Karen Blixen.³¹ De är inte svenska, varför det är underligt att de inte står under samma rubrik som de manliga under ”Utländska berättare”.

Tanken med kapitlet ”Shakespeares systrar” är säkert att få eleverna att tänka över de kvinnliga författarnas situation och vara intresserad av att läsa om de som trots allt fick sina alster

³⁰ *ESS i svenska grundbok 9*, s. 62-69

³¹ *ESS i svenska grundbok 9*, s. 82-89

publicerade. Syftet blir tyvärr inte rätt, utan det utanförskap som kvinnor har i litteraturhistorien förstärks genom att de hamnat i ett kapitel sist i litteraturdelen under en rubrik som syftar på en av de mest kända manliga författarna. Läroboksförfattarna går igenom var rubriken är inspirerad från, att det är en syftning på Virginia Woolfs text om kvinnors svårare situation som författare. Trots det tycker jag att genom att läroboksförfattarna samlat ihop några kvinnliga författare ur litteraturhistorien och redovisat dem i ett speciellt kapitel i slutet förfelat sitt syfte – om något förstärker detta synen på kvinnliga författare som först kvinnor och sedan författare.

Ett bättre förfaringssätt hade varit att ha en frågeruta eller faktaruta i slutet av litteraturdelen där skevheten i litteraturhistorien uppmärksammas och kvinnliga författares tidigare förutsättningar att skriva och få sina alster publicerade blivit uppmärksammade.

ESS i svenska är det äldsta undersökta läromedlet med störst likhet i sin litteraturdel med ett litteraturhistoriskt översiktsverk. De höglitterära författarna som presenteras är flest män. Det som gör att procentandelen kvinnor inte reduceras än mer är det ungdomstema som återkommer i litteraturdelen i varje grundbok. Där presenteras många kvinnliga författare som saknas i de övriga läromedel jag undersökt. Exempelvis tar *ESS i svenska* upp Gunnel Beckman, Kerstin Thorvall, Martha Sandwall-Bergström och Helen Wells vilka alla skrev ungdomsböcker.

Perioden 1980 och framåt får 45 % kvinnliga författare vilket blir den jämlikaste.

Svenska Nu

Svenska Nu fokuserar på genrer och presenterar författarna i teman.³² Det finns få författarporträtt på liknande sätt som i *ESS i svenska*, författarna presenteras istället i teman där det i stort sett enbart är böckerna som är av intresse. Varje kapitel har ett tema, exempelvis att undersöka tidningar eller att läsa och skriva om fantasy. *Svenska Nu* arbetar med litteratur och läsning i grundboken, tillsammans med skriva och tala. Övriga färdigheter, exempelvis ordkunskap och grammatik återfinns i studieboken. Eftersom färdighetsträning blandas med litteraturkunskap blir det inte lika åskådligt hur stor del litteraturen får i *Svenska Nu*, varför jag underlåtit att räkna ut procentandel för litteraturdelen.

Vad gäller litteratur fokuserar *Svenska Nu 1* på sagor, reseberättelser, lyrik och serier. *Svenska Nu 2* arbetar med hjältar och hjältinnor, lyrik och sångtexter, fantasy och skräck och dagböcker. *Svenska Nu 3* har en litteraturhistorisk överblick tillsammans med en del där en författare, Inger Edelfeldt, berättar hur hon började skriva. Det finns även en lyrikdel och en del om sägner. Det

³² Alla tre använda läroböcker finns i källförteckningen, under "Läroböcker". När jag i fortsättningen refererar till Svenska Nu 1-3 kommer jag att skriva titel på aktuell bok, exempelvis *Svenska Nu 1*.

totala antalet författare presenterade i *Svenska Nu* är 151 individuella författare där 34 % är kvinnor. Antalet författare representerade under varje litterär epok redovisas i följande tabell.

Tabell 2.

Fördelning i antal och procentandel för manliga och kvinnliga författare i *Svenska Nu*.

Epok	Antal författare	Antal kvinnor	Antal män	Procent kvinnor
Forntiden	4	0	4	0%
Medeltiden	1	0	1	0%
Renässansen	4	0	4	0%
Upplýsningen	8	2	6	25%
1800-talet	34	12	22	35%
1900-1945	21	7	13	33%
1945-1980	23	7	16	30%
1980-	56	23	33	41%
Totalt:	151	51	100	34%

Den epok som har flest kvinnor procentuellt sett är 1980-talet. 41 % kvinnliga författare är inte hälften, men på god väg. Under upplýsningen nämns två kvinnliga författare, Anna Maria Lenngren och Hedvig Charlotta Nordenflycht. Detta gör att det är flest kvinnor nämnda överhuvudtaget i alla undersökta läroböcker för upplýsningen.

Mindre glädjande är procentandelen kvinnor för perioden 1945-1980, endast 33 % kvinnliga författare. Sju kvinnliga författare nämns, mot 17 manliga. De sju är Astrid Lindgren, Anna Greta Wide, Kerstin Ekman, Sara Lidman, Sheila Burnford, Signe Höjer och Tove Jansson. Det är än mer markant under epoken eftersom det finns en mängd författarskap att ta upp, exempelvis Gunnel Beckman, Cecil Bødker, Christine Nöstlinger eller Kerstin Thorvall.

Eftersom *Svenska Nu* mer fokuserat på teman och valt författare som passar till dessa finns det inga författarpresentationer liknande dem i ett litteraturhistoriskt översiktsverk. Den litteraturhistoriska översikten i *Svenska Nu 3* är kortfattad och alla epoker från forntiden till nutid ryms på 26 sidor.³³ Det resulterar i att de flesta författare får mellan en till åtta rader med några undantag. Flest rader av alla får August Strindberg med 25 rader följd av Ernest Hemingway med 17 rader. Moa Martinson och Charlotte Brontë får vardera sex rader. Ingen annan kvinnlig författare har fler än sex raders beskrivning. Eftersom jag här fått en kanon så att säga på köpet, har jag räknat ut hur många kvinnliga respektive manliga författare den innehåller. Sammanlagt tar *Svenska Nu 3*

³³ *Svenska Nu 3*, s. 81 ff

upp 74 individuella författare i sin litteraturhistoriska översikt. Av dessa är 21 kvinnor vilket ger 28 % kvinnliga författare. Av de 74 författarna är tio nutida författare, tre av de nutida författarna är kvinnor.

I den litteraturhistoriska översikten presenteras tre kvinnor för sig under modernismen, Karin Boye, Elin Wägner och Agnes von Krusenstjerna. Enligt *Svenska Nu 3* är de ”[k]vinnliga författare i Sverige”.³⁴ Moa Martinson och Edith Södergran presenteras tillsammans med de manliga författarna under modernismen, är dessa två kvinnor mindre kvinnliga författare? Skrev exempelvis Karin Boye på ett sådant sätt att de manliga litteraturvetarna blev obekväma med att läsa hennes verk? (Det gjorde hon nog.) Ebba Witt Brattström funderar i *Ur könets mörker Etc.* om manliga litteraturvetares strävan efter att ha rätt att tolka verken efter traditionell mall är ett sätt att behålla rätten att sätta likhetstecken mellan man och människa. Kvinnan är den Andra och det är jobbigt att behöva förhålla sig till och möta den Andra i litteraturen.³⁵

Efter den litteraturhistoriska översikten i *Svenska Nu 3* följer ett tydligt och problematiserande avsnitt. Läromedelsförfattarna låter eleverna mötas av rubriken ”Kvinnor äga ej tillträde”.³⁶ Därefter får eleverna fundera över varför det är få kvinnor i litteraturhistorien, vad det kan bero på. En uppgift eleverna får är att bläddra i ett litteraturhistoriskt översiktsverk och undersöka hur stor del kvinnliga respektive manliga författare får. Här försöker läromedelsförfattarna att diskutera och problematisera den oerhört mansdominerade kanon vilket får ses som mycket positivt.

³⁴ *Svenska Nu 3*, s. 103

³⁵ Witt-Brattström, *Ur könets mörker Etc. Litteraturanalyser 1993*, s. 58 ff

³⁶ *Svenska Nu 3*, s. 108

Plus

Plus är det senast framställda läromedlet.³⁷ *Plus* grundböcker är indelade i större avsnitt där färdigheter som att skriva, läsa och tala utvecklas. Det finns en del som enbart handlar om litteratur. *Plus* är det läromedel som tar upp minst antal individuella författare, 137 individuella författare. I underlaget räknar jag med 135 författare, även om det är 137. Jag förklarar varför i genomgången av *Plus grundbok 2*.

Plus grundbok 1 presenterar i litteraturdelen sju författare närmare som skriver för ungdomar. Det är Heddi Böckman, Bengt-Åke Cras, Bo R Holmberg, Annicka Thor, L.M. Montgomery, J.K. Rowling och Astrid Lindgren. De fyra första författarna ingår i en del med rubriken ”De skriver för dig”, Astrid Lindgren och L.M. Montgomery ingår i en del med klassiska ungdomsböcker medan J. K. Rowling får ett helt kapitel ägnat åt sin karaktär Harry Potter. Dikter, sagor och ett tema om häxor ryms också i litteraturdelen som är på 97 sidor av bokens totala 217 sidor. 48 % ägnas åt litteratur och läsning.

Plus grundbok 2 presenterar två stora författare närmare i litteraturdelen; Selma Lagerlöf och Vilhelm Moberg. Under rubriken ”De skriver för dig” presenteras Mats Wahl, Gunila Ambjörnsson, John Marsden och Cannie Möller. Temat fantasy får stor del och den författare som får mest utrymme är J.R.R. Tolkien och hans böcker om Midgård. Sex nutida författare av fantasy presenteras också, David Eddings, Robert Jordan, Philip Pullman, Ursula K. LeGuin, Katherine Kerr och Meredith Ann Pierce. C.S. Lewis och Edith Nesbit får kortfattade presentationer. Sammanlagt är jämlikheten god. Visst får J.R.R. Tolkien störst utrymme, men bland övriga författare är det likvärdigt. Kapitlet avslutas med ett tema om dikter, där även haiku och tanka presenteras närmare. Här ingår två författare som jag låtit utgå ur materialet; Ruiko Oikawa och Seiichi Oikawa. Jag hittar ingen information om dem och har inte kontaktat förlaget, utan låter dem utgå.

Plus grundbok 3 har en stor del ägnad åt litteratur, 107 sidor av bokens totala 221 sidor, vilket blir 48 %. Under rubriken ”De skriver för unga vuxna” presenteras Per Nilsson och Christina Wahldén. Därefter följer två delar där deckare respektive science fiction presenteras närmare. Tre manliga författare presenteras med större rubriker i innehållsförteckningen, William Shakespeare, Carl Michael Bellman och August Strindberg. Därefter följer ett kapitel med rubriken ”Kvinnor skriver” där Emily Brontë, Sigrid Undset, Moa Martinson och Vibeke Olsson presenteras. Kvinnornas namn skrivs i innehållsförteckningen, men med mindre stil. Övrig litteratur som presenteras i litteraturdelen är Homeros epos, isländska sagor och svenska visdiktare.

³⁷ De använda läroböckerna finns i källförteckningen, under ”Läroböcker”. När jag i fortsättningen refererar till någon av de undersökta läroböckerna skriver jag titeln på läroboken, exempelvis *Plus grundbok 1*.

107 sidor om och med litteratur. Tre manliga författare har varsitt kapitel ägnat åt sina verk och karriärer. Ingen kvinnlig författare får ett eget kapitel, utan de redovisas för sig, sist i litteraturdelen. Sammanlagt presenteras nio författare utförligare, fyra manliga och fem kvinnliga. Antalet visar på att det är jämlikt och till och med fler kvinnliga författare, när jag räknar antal sidor för manliga respektive kvinnliga författare blir bilden däremot en annan. William Shakespeare, Carl Michael Bellman, August Strindberg och Per Nilsson presenteras på totalt 36 sidor. Emily Brontë, Sigrid Undset, Moa Martinsson, Vibeke Olsson och Christina Waldén presenteras på drygt 20 sidor vilket blir 36 % procent av utrymmet på 56,5 sidor.

De kvinnliga författarna som presenteras under rubriken ”Kvinnor skriver” har inget annat gemensamt med varandra än att de är kvinnor som skriver. Inget tema som binder dem samman eller som skulle förklara varför de buntats ihop. Läromedelsförfattarna visar därmed precis vad kvinnliga författare under litteraturhistoriens gång utsatts för. Deras kön är det gemensamma för dem och de marginaliseras.

I brödtexten i ”Kvinnor skriver” förklarar läromedelsförfattarna varför det ofta varit svårt för kvinnor att få ägna sig åt att skriva; kvinnor förväntades att sköta om hemmet och barnen. Denna information och problematiserande av kvinnors tidigare skrivande kunde med fördel nämnts i ett eget kapitel, som en del av litteraturdelen, men utan att särskilja kvinnliga skribenter från övriga författare.

Övriga teman i *Plus grundbok 3* har en övervägande del manliga författare, med några få undantag. Exempelvis nämns Agatha Christie i deckartemat tillsammans med många nutida kvinnliga deckarförfattare som Lisa Marklund eller Åsa Larsson. Just i kapitlet om deckare finns ett stycke om psykologiska kriminalromaner, där läromedelsförfattarna frågar sig om kvinnor har den ”bästa insynen i det mänskliga psyket”.³⁸ Därefter presenteras kortfattat ett antal författare, exempelvis P. D. James och Inger Frimansson. De presenterade författarna är alla kvinnor, men de presenteras inte för att de är kvinnliga deckarförfattare, utan för att de alla skriver en speciell sorts deckare. De blir alltså inte valda för att de är kvinnliga författare, utan för att de skriver utmärker dem. Där har läromedelsförfattarna ur ett genusperspektiv redovisat författarna bättre eftersom de hamnar under samma rubrik på grund av sitt skrivande, inte på grund av sitt kön.

Antalet individuella författare i *Plus* är 135, där 38 % är kvinnor. Den procentandelen är den största i de fyra undersökta läromedlen. Antalet författare representerade under varje litterär epok redovisas i följande tabell.

³⁸ *Plus grundbok 3*, s. 33

Tabell 3.

Fördelning i antal och procentandel för manliga och kvinnliga författare i *Plus*.

Epok	Antal författare	Antal kvinnor	Antal män	Procent kvinnor
Forntiden	2	0	2	0%
Medeltiden	0	0	0	0%
Renässansen	1	0	1	0%
Upplysningen	3	0	3	0%
1800-talet	19	5	14	26%
1900-1945	12	7	5	58%
1945-1980	20	4	16	20%
1980-	77	35	42	45%
Totalt:	135	51	84	38%

Plus fokuserar mest på författare från 1800-talet och framåt. Endast sex författare nämns under de fyra tidigare epokerna. De första kvinnorna nämns under 1800-talet. Perioden 1900-1945 har 12 olika författare. Jämfört med *Svenska Nu* (21 författare) och *ESS i svenska* (48 författare) är det synnerligen få. Det magra urvalet ligger troligen bakom procentandelen kvinnor, 58 % vilket blir den högsta för alla undersökta perioder i något läromedel. Pendeln svänger i nästa epok, 1945-1980, där procentandelen kvinnliga författare är 20%, jämfört med *Svenska Nu* (30 %) och *ESS i svenska* (42 %). 45 % procent kvinnliga nutida författare visar att det är på väg åt rätt håll med genusperspektivet.

Magasinet

Innehållsförteckningen i *Magasinet författare* avslöjar att jämlikheten vad gäller kvinnliga respektive manliga författare brister.³⁹ *Magasinet författare* tar upp tolv författare, tre av dessa är kvinnor, Cannie Möller, Michelle Magorian och Virginia Andrews. Det är 25 %. Övriga författare presenterade i boken är Stefan Casta, David Eddings, Mats Wahl, Dean Koontz, Henning Mankell, Hans Erik Engqvist, Jostein Gaarder, Peter Pohl och Jan Guillou. *Magasinet författare* publicerades 1998 och det är första upplagan som finns till försäljning.

Vid en närmare genomläsning av texten räknar jag antal övriga författare nämnda i lärobokens text. Det blir 26 olika författare. Fem av dessa är kvinnor, Astrid Lindgren, Richmal Compton,

³⁹ De två använda läroböckerna finns i källförteckningen, under "Läroböcker". När jag i fortsättningen refererar till någon av de två undersökta läroböckerna skriver jag titeln på läroboken, exempelvis *Magasinet författare*.

Maria Gripe, Maj Sjövall och Inger Margerethe Gaarder. Den sistnämnda inkluderas i kapitlet om Jostein Gaarder eftersom han ”är son till en av Norges mest kända barnboksförfattare”.⁴⁰

Majoriteten av författarna finns i kapitlen om Henning Mankell och Hans Erik Engqvist, elva respektive sex. Flera av de manliga författarna sätts i ett litterärt sammanhang genom att de inspirerats av tidigare författare eller en viss bok fått dem att vilka börja skriva. Varken Cannie Möller eller Virginia Andrews har enligt läroboken inspirerats av någon tidigare författare. De jämförs heller inte med någon annan författare. Michelle Magorians *En liten kärlekssång* jämförs med Maria Gripes böcker, i övrigt finns inga andra referenser till författare i de tre kvinnornas kapitel.⁴¹

Hur skriver då läromedelsförfattarna om de tre kvinnliga författarna jämfört med de manliga? Cannie Möller och Michelle Magorian beskrivs nära sin biografi och deras biografi anses ha haft stor påverkan på deras böcker. Ingen inspiration från tidigare författare har enligt läroboken påverkat att de började skriva. Virginia Andrews beskrivs närmast enbart kritiskt och orsaken till att hon inkluderats i boken verkar vara att ungdomar läser hennes böcker, med ett tyvärr före läser. Beskrivningen av Dean Koontz är huvudsakligen positiv och innehåller den kritik man kan vänta sig för en författare till skräckromaner, men inte den massiva kritik som Andrews utsätts för.

I *Magasinet svenska författare* presenteras fyra kvinnliga författare, Astrid Lindgren, Selma Lagerlöf, Moa Martinson och Karin Boye, vilket blir 40 %. Övriga författare som presenteras är Carl Michael Bellman, August Strindberg, Gustaf Fröding, Evert Taube, Nils Ferlin och Vilhelm Moberg. Referenserna till övriga författare här är liten, endast nio författare refereras till. En av dessa nio är en kvinna, Astrid Lindgren vars *Pippi Långstrump* jämförs med Selma Lagerlöfs *Nils Holgerssons underbara resa genom Sverige*.⁴²

Antalet individuella författare i *Magasinet* är 57, 23 % är kvinnor. Den procentandelen är den lägsta i de fyra undersökta läromedlen. Antalet författare presenteras i tabell 4. De två läroböckerna redovisas på två sätt, dels antal författare som presenteras utförligt i läroboken, dels de författare som nämns i presentationerna. *Magasinet författare* förkortas M. f. medan *Magasinet svenska författare* förkortas M.s.

⁴⁰ *Magasinet*, s. 62

⁴¹ *Magasinet*, s. 33

⁴² *Magasinet*, s. 27

Tabell 4.

Fördelning i antal och procentandel för manliga och kvinnliga författare i *Magasinet*.

Lärobok	Antal författare	Antal kvinnor	Antal män	Procent kvinnor	
M. f. presentationer		12	3	9	25%
M. f. författare nämnda		26	5	21	19%
M. s. presentationer		10	4	6	40%
M. s. författare nämnda		9	1	8	11%
Totalt:		57	13	44	23%

Av totalt 57 författare är 13 kvinnor, i ett läromedel som statuerar att de berättar om författare. Flickor som läser och använder sig av *Magasinet författare* får hitta identifikation i de två författare som beskrivs på ett positivt sätt.

Magasinet författare gavs ut 1998 och fortfarande finns samma upplaga till försäljning. Det vore på sin plats med en revidering där författarna i läroboken även uppdateras till att gälla aktuella författare där genusperspektivet tas i beaktande. *Magasinet svenska författare* bör även den revideras och finge jag önska, lägga till två författare, Anna-Maria Lenngren och Victoria Benedictsson.

Jämställd kanon i läroböckerna?

Hur ser då resultatet ut för alla läroböckerna om man sammanställer författarna till en enda kanon? Eftersom det inkluderas många nutida författare, där det är relativt jämnt mellan kvinnliga respektive manliga författare, kan man anta att det blir jämlikare mellan könen ju längre fram i litteraturhistorien man kommer.

Resultatet för hela underlaget redovisas i tabell 5 på två olika sätt. Dels alla individuella författare som finns i läroböckerna, men även en kanon som jag kallat exklusiv. Eftersom vissa författare endast får en referens i alla elva läroböckerna påverkar de inte eleverna speciellt mycket. Nämnas däremot en författare flera gånger kommer troligen eleverna ihåg namnet. Därför har jag räknat antal gånger författare vid något tillfälle nämnts i underlaget. Den författare som fått flest referenser är Astrid Lindgren (15). August Strindberg och Selma Lagerlöf har båda fått tio olika referenser. J.R.R. Tolkien (9) och C.S. Lewis (8) återkommer ofta i läroböckerna.

Med olika referenser menar jag att författarens böcker blivit beskrivna, men även om författarens namn skrivits i ett kapitel om en annan författare, eller en dikt eller utdrag från en novell är med som exempel i läroboken. Underlaget för tabell 5 redovisas i bilaga 3, under rubrikerna "Alla författare" respektive "Exklusiv kanon".

Antalet individuella författare i alla elva läroböcker är 337, varav 121 är kvinnor. Den totala andelen kvinnliga författare är 36 %. Antalet författare i den exklusiva kanon är 116 varav 39 är kvinnor. Antalet författare representerade under varje litterär epok redovisas i följande tabell.

Tabell 5.

Fördelning i antal och procentandel för manliga och kvinnliga författare i elva undersökta läroböcker.

Epok	Antal författare		Antal kvinnor		Antal män		Procent kvinnor	
	Alla*	2 ggr**	Alla*	2 ggr**	Alla*	2 ggr**	Alla*	2 ggr**
Forntiden	6	2	0	0	6	2	0%	0%
Medeltiden	2	1	1	0	1	1	50%	0%
Renässansen	5	2	0	0	5	2	0%	0%
Upplysningen	9	5	2	1	7	4	22%	20%
1800-talet	53	29	16	8	37	21	30%	28%
1900-1945	58	24	19	9	39	19	33%	32%
1945-1980	62	11	21	3	42	9	33%	25%
1980-	139	32	62	18	79	19	44%	49%
Totalt:	337	116	121	39	216	77	36%	34%

* Författare nämnda i alla undersökta läroböcker.

** Författare nämnda minst två gånger i alla undersökta läroböcker.

Redan under medeltiden återfinns den första kvinnliga författaren, en japansk poet vars dikt använts som exempel i en av läroböckerna. Eftersom hon enbart refereras till en gång och Snorre Sturlasson blivit omnämnd flera gånger i olika läroböcker försvinner hon i den exklusiva kanon. Därefter kommer Anna-Maria Lenngren och Hedvig Charlotta Nordenflycht under upplysningen. Anna-Maria Lenngren blir omskriven flera gånger i olika läroböcker varför hon finns med i den modifierade versionen. Från upplysningen ökar därefter antalet kvinnliga författare hela tiden för att sluta på 44% under 1980- till nutid. I den modifierade versionen blir den siffran högre, kvinnliga författare som nämns minst två gånger i materialet är 49 % mot männens 51 %. Det är det närmaste en jämställd kanon för läroböckerna som finns i materialet, undantaget de två författarna under medeltiden.

Nedan följer en annan sammanställning av kanon med hjälp av läroböckerna. Istället för att räkna författare undersöker jag utrymmet respektive författare ägnas. Det är stor skillnad på hur mycket och på vilket sätt författare presenteras. Många av läroböckerna presenterar gärna litteratur

tematiskt, exempelvis fantasy eller skräck. Den författare som blir presenterad i ett sådant sammanhang blir det främst för att produktionen passar till temat. Ofta blir alltså exempelvis C.S. Lewis refererad till för temat fantasy i och med böckerna om Narnia. I de flesta fall står hans nationalitet och var och när han levde. Resterande rader ägnas åt böckernas handling. Det är stor skillnad mot de författare som ofta får flera sidor ägnade åt sig, ibland ett helt kapitel som exempelvis J.K. Rowling får i *Plus grundbok 1. Svenska Nu* är det läromedel som minst fokuserar på författare och mest på litteraturen och i vilket tema den passar. Det har gjort att både *Svenska Nu 1* och *Svenska Nu 2* fattas i sammanställningen nedan.

De kriterier jag haft för att sätta samman denna lista är att författaren måste ha blivit beskriven tydligt, helst med egen rubrik. Flertalet av författarna som ingår i listan har hela kapitel ägnade åt sig i läroböckerna. Det läromedel med flest författarpresentationer är *ESS i svenska*, där främst *ESS i svenska grundbok 9* har ett stort antal författare beskrivna.

Ett undantag för regeln om att författarna ska ha egna rubriker har jag gjort för *Svenska Nu 3*, som har en beskrivning av de litteraturhistoriska epokerna med exempel på tidstypiska författare. Här har jag delvis använt mig av Williams metod med att räkna rader. Jag har inte låtit alla författare nämnda i kapitlet ingå utan dragit gränsen för de som blivit beskrivna på minst fyra rader. De som har tre eller färre utgår alltså från den här listan. Orsaken till att jag valt bort dessa författare är helt enkelt att de blivit för lite beskrivna. Invändningen kan vara att författarna blivit utvalda att ingå i en litteraturhistorisk översikt och därmed borde räknas. Mot det har jag ställt kravet på att vara mer beskriven, vilket är det viktiga i den här sammanställningen av författare.

Resultatet för författarbeskrivningarna redovisas i följande tabell.

Tabell 6.

Fördelning i antal och procentandel för utförligare beskrivna författare.

Epok	Antal författare	Antal kvinnor	Antal män	Procent kvinnor
Forntiden	2	0	2	0%
Medeltiden	1	0	1	0%
Renässansen	2	0	2	0%
Upplýsningen	6	1	5	17%
1800-talet	28	11	17	39%
1900-1945	19	9	10	47%
1945-1980	15	4	11	27%
1980-	24	9	15	38%
Totalt:	97	34	63	35%

Totalt blir 97 olika författare utförligare beskrivna i de olika läroböckerna. August Strindberg och Selma Lagerlöf blir vardera beskrivna i fyra olika läroböcker, däremot får Strindberg större utrymme i sidantal. Av dessa 97 författare är 34 kvinnor vilket blir 35 %.

Ingen kvinnlig författare beskrivs före 1700-talet. Under upplysningen beskrivs Anna-Maria Lenngren. Därefter ökar procenttalet alltmer för att i stort sett avstanna under 1945-1980, då endast 27 % kvinnor beskrivs utförligare i alla elva läroböcker. Nutida författare stannar på 38 % vilket är markant eftersom det inte saknas kvinnliga författare idag. Den lärobok som drar ner procenttalet är *Magasinet författare*, som enbart beskriver 25 % kvinnliga författare. Utan *Magasinet författare* blir procenttalet för 1980-nutid 44 %.

Slutdiskussion

De fyra olika läromedlen jag valt ut till det här arbetet har en procentandel kvinnliga författare i sina läromedel på mellan 23-38%. Det är inte mycket. Det läromedel som i sina författarpresentationer mest liknar ett litteraturhistoriskt översiktsverk är *ESS i svenska*. Det är också det läromedlet som har den näst minsta delen kvinnliga författare totalt sett i sina tre delar för grundskolans senare årskurser. 30 % kvinnliga författare mot 70 % manliga.

Det yngsta läromedlet är *Plus* och det märks i kanon, procentandelen kvinnliga författare i alla tre delarna för grundskolans senare årskurser är 38 %, åtta procentandelar fler än för *ESS i svenska* och 13 procentandelar fler än *Magasinet*.

I min redovisning av de elva läroböckerna har jag modifierat och viktat utrymme och antal gånger en författare refererats till i läroböckerna. Dessa olika listor har alla hållit en ungefärlig procentandel på 35 %.

De olika läromedlen, undantaget *Magasinet*, har en likhet vad gäller genusperspektiv i läroböckerna. I läroböckerna för år 7 och 8 är jämlikheten ofta god mellan kvinnliga och manliga författare. Då redovisas ungdomslitteratur vilket gör att underlaget är relativt jämlikt. Undantaget här är *Magasinet författare*, som enligt förlaget ska vara en lärobok som redovisar författarskap som ungdomar läser.⁴³ *Magasinet författare* gavs ut 1998 och har inte reviderats sedan dess. Det hinner hända en hel del på tolv år, *Magasinet författare* är inaktuell både vad gäller aktuella författare och genusperspektiv.

Grundböckerna för år 9 har däremot sämre jämlikhet mellan kvinnliga och manliga författare. Då redovisas ofta författare ur litteraturhistoria och samma mönster som finns i de

⁴³ Gleeurps, *Magasinet Författare*,. Hämtat från http://webbshop.gleeurps.se/se/grundskola_6-9/svenska/magasinet/magasinet_forfattare.ecp?product_category_id=1392&groupdetail=true&PositionId=15, 2010-01-02, utskrift i författarens ägo.

litteraturhistoriska översiktsverken återfinns i grundböckerna för år 9. Kvinnliga författare marginaliseras och presenteras under en egen rubrik, ofta sist i litteraturavsnittet i läroböckerna. De kvinnliga författarna får mindre utrymme och orsaken till att de presenteras tillsammans är för att de är kvinnor som råkar skriva böcker, inte för att de skriver om samma saker. Både Anna Williams och Ebba Witt-Brattström har visat på detta mönster i litteraturhistoriska översiktsverk. Nu återfinns detta mönster i läroböcker ämnade för skolelever.

De litteraturhistoriska översiktsverken läses av en liten målgrupp om man ser till landet som helhet. Det är främst personer som arbetar med litteratur i någon form eller studerar litteratur på högskola eller universitet som använder översiktsverken. Det är alltså en relativt liten krets personer som påverkas direkt av översiktsverken. Indirekt är det däremot många fler eftersom den inverkan och tyngd som ligger bakom dessa litteraturhistoriska översiktsverk överförs och används av författare till läroböcker i grundskola och gymnasium. Författare till läroböcker behöver stoff till litteratursidorna i sitt läromedel och förlitar sig troligen på kända och tillförlitliga källor; litteraturhistoriska översiktsverk. De författare som är mest kända under en epok blir också återfunna i läroboken.

Till skillnad från ett litteraturhistoriskt översiktsverk som berör en snäv krets når ett läromedel för grundskolan en betydligt större publik under en lång rad år. De böcker jag undersökt här är lånade på två olika skolor, en i Malmö och en i Asmundtorp. Alla används inte aktivt i undervisningen; men många lärare använder läroböcker som uppslagsverk och lektionsunderlag. Eleverna får alltså inte direkt kontakt med läroböckerna, men eftersom lärarna hämtar information från dem och undervisar eleverna i det får eleverna indirekt stoff från läromedlen.

På grund av den stora inverkan som läromedel har i skolan är det viktigt med en jämlik kanon i sagda läromedel. Flickor som sitter i skolan och i stort sett enbart får höra om män som skriver blir troligen inte inspirerade till att läsa om litteratur, eller skriva själva.

Arbetet med jämlikhet mellan könen är inte något som enbart förekommer i litteraturhistorien, det är ett arbete som pågår dagligen i samhället. Flickor som får nedsättande sexistiska glåpor ropade efter sig i skolkorridoren kämpar mot diskriminering, mot att ses som objekt av en manlig norm. Kvinnors löner är generellt sett lägre än män på grund av samma diskriminering. I vissa medium värderas oftare kvinnors utseende högre än deras intellektuella kapacitet. Arbetet med jämlikhet mellan könen är alltså inget som är viktigt enbart i litteraturvetenskapens lilla värld, utan ett arbete som ständigt är aktuellt. Den genusforskning som gjorts sedan 1960-talet börjar få genomslag i grundböckerna angående ungdomslitteratur, men så fort högkulturella verk ägnas tid sjunker jämställdheten mellan författarna.

Tre läromedel har satt kvinnliga författare under en speciell rubrik enbart på grund av att de är kvinnor. Inte på grund av vad de skriver om eller att de skulle höra till samma epok utan enbart för att de är ”[k]vinnor [som] skriver”.⁴⁴

Med ledning av den undersökning jag gjort här, där det yngsta läromedlet har störst jämlikhet mellan kvinnliga och manliga författare, ser det relativt bra ut angående genusperspektivet i läromedel. Äldre läromedel lever tyvärr kvar på skolorna, men fasas ut med åren. Den genusforskning som pågått i över 30 år behöver märkas mer i höglitterära sammanhang, men bland nutida författare och ungdomsförfattare ser det relativt jämlikt ut. Flera av förlagen har nya läroböcker som det ska bli intressant att läsa och se om genusforskningen har fått något resultat där.

Genusperspektivet är inte det enda perspektiv litteraturhistorien kan ses i. De listor jag sammanställt här ger lätt intrycket att det är européer och amerikaner som skriver böcker. Övriga världen producerar kanske ingen litteratur? Marginaliseringen finns lika mycket vad gäller författare utanför västerlandet. Forskningen fortgår även vad gäller post-kolonialistisk litteratur, men det har inte gett mycket utslag i läroböckerna. Få författare från Sydamerika eller Afrika nämns i materialet. *Tusen och en natt* nämns i mån av sagor, men övriga författare från arabisktalande länder är lätträknande.

Med tanke på den värld vi lever i, där kunskap är en knapptryckning bort, är det kanske inte nödvändigt med den konservativa litteraturundervisning vi haft under många år. Behövs det en allmängiltig kanon? Enligt styrdokumentet är det nödvändigt för eleverna att läsa, men det specificeras inte vad eller vilka författare eleverna ska få kunskap om. Alltså kan vi lämna en konservativ litteratursyn, se till att litteraturlistan uppfyller genusperspektivet och även släppa in övriga världens författare.

Styrdokumentet är däremot tydliga med att eleverna ska lära sig att tolka, analysera och reflektera över vad de läser. Det är där verklig kunskap ligger, vilket inte finns en knapptryckning bort. För att tolka, analysera och reflektera behövs bra litteratur, skriven av båda könen. Litteraturhistorien är enkönad, men framtiden tillhör både kvinnliga och manliga författare, tolkad av kvinnliga och manliga litteraturvetare.

⁴⁴ Plus grundbok 3, s.102

Litteraturförteckning

- Bloom, Harold, *Den västerländska kanon*, Stockholm, 2000
- Karlsohn, Thomas, ”Kanon och kritik” i *Kanon ifrågasatt*, red. Katarina Leppänen och Mikaela Lundahl, Göteborg, 2009
- Ohlander, Ann-Sofie, *Kvinnor, män och jämställdhet i läromedel i historia*, SOU 2010:10, Stockholm, 2010
- Persson, Magnus, *Varför läsa litteratur?* Malmö, 2008
- Rosengren, Cecilia, ”Kvinnliga filosofer i filosofins historia” i *Kanon ifrågasatt*, red. Katarina Leppänen och Mikaela Lundahl, Göteborg, 2009
- Tenngart, Paul, *Litteraturteori*, Malmö, 2008
- Williams, Anna, *Stjärnor utan stjärnbilder Kvinnor och kanon i litteraturhistoriska översiktsverk under 1900-talet*, Uppsala, 1997
- Witt-Brattström, Ebba, *Ur könets mörker Etc. Litteraturanalyser 1983-1993*, Stockholm, 2003
- Witt-Brattström, Ebba, *Ur könets mörker Etc. Litteraturanalyser 1983-1993*, Stockholm, 2003

Läroböcker

- Carlstrand-Skoog, EwaLisa, Runo Lindskog, Annika Lyberg Mogensen, Lennart Husén, Hugo Rydén, Dick Widing, Gunnar Stenhag, Dixie Eriksson och Sven Holmström, *ESS i svenska Grundbok 7*, tredje upplagan, Natur och Kultur, Stockholm, 2001
- Carlstrand-Skoog, EwaLisa, Runo Lindskog, Annika Lyberg Mogensen, Lennart Husén, Hugo Rydén, Dick Widing, Gunnar Stenhag, Dixie Eriksson, Hans Thorbjörnsson, *ESS i svenska Grundbok 8*, tredje upplagan, Natur och Kultur, Stockholm, 2004
- Carlstrand-Skoog, EwaLisa, Runo Lindskog, Annika Lyberg Mogensen, Lennart Husén, Hugo Rydén, Dick Widing, Gunnar Stenhag, Dixie Eriksson, Hans Thorbjörnsson, *ESS i svenska Grundbok 9*, tredje upplagan, Natur och Kultur, Stockholm, 2007
- Erlandsson-Svevar, Kristin och Hans Thorbjörnsson, *Plus grundbok 1*, Stockholm, 2004
- Erlandsson-Svevar, Kristin och Hans Thorbjörnsson, *Plus grundbok 2*, Stockholm, 2004
- Erlandsson-Svevar, Kristin och Hans Thorbjörnsson, *Plus grundbok 3*, Stockholm, 2005
- Sjöbeck, Karin, Filippa Holmström och Birgitta Melén, *Svenska Nu 1*, Stockholm: Liber, 1998
- Sjöbeck, Karin och Filippa Holmström, *Svenska Nu 2*, Stockholm: Liber, 2006 (1999)
- Sjöbeck, Karin och Filippa Holmström, *Svenska Nu 3*, Stockholm: Liber, 2006 (1999)
- Sonnert, Eva, *Magasinet svenska författare*, Malmö: Gleerups, 1999
- Fogelberg Carlsson, Lena och Eva Sonnert, *Magasinet författare*, Malmö: Gleerups, 1998

Övriga källor:

Skolverket, "Kursplan för Svenska", i *Grundskolans kursplaner och betygskriterier*, 2000-07-01. Hämtat från <http://www.skolverket.se/sb/d/2386/a/16138/func/kursplan/id/3890/titleId/SV1010%20-%20Svenska>, 2010-01-02, utskrift i författarens ägo

Gleerups, Basläromedel, Magasinet, Hämtat från http://webbshop.gleerups.se/se/grundskola_6-9/svenska/magasinet/magasinet_forfattare.ecp?product_category_id=1392&groupdetail=true&PositionId=15, 2010-01-02, utskrift i författarens ägo.

Bilaga 1: Kanon för läroböckerna periodvis

Alla tillfällen då en författare eller dess (kända) verk skrivs räknas.

En siffra efter namnet anger hur många gånger författaren omnämns i de olika läroböckerna.

Läromedlen sammanställs tillsammans, alltså grundbok 7-9 för *ESS i svenska* och på samma sätt för övriga två läromedel. Magasinet finns redovisat i bilaga 2.

Kanon i ESS i svenska 7-9:	Kanon i Svenska Nu 7-9:	Kanon i Plus 1-3:
Forntiden: Cicero Demosthene Homeros 2 ----- Totalt: 3 författare Kvinnliga författare: 0 st. Manliga författare: 2 st Kvinnliga författare: 0% Manliga författare: 100%	Forntiden: Aisopos 2 Euripides Homeros Sofokles ----- Totalt: 4 författare Kvinnliga författare: 0 st. Manliga författare: 4 st Kvinnliga författare: 0% Manliga författare: 100%	Forntiden: Aisopos Homeros ----- Totalt: 2 författare Kvinnliga författare: 0 st. Manliga författare: 2 st Kvinnliga författare: 0% Manliga författare: 100%
Medeltiden: Izumi Shikibu (<i>kvinn</i> a) Snorre Sturlason ----- Totalt: 2 författare Kvinnliga författare: 1 st. Manliga författare: 1 st Kvinnliga författare: 50% Manliga författare: 50%	Medeltiden: Snorre Sturlason ----- Totalt: 1 författare Kvinnliga författare: 0 st. Manliga författare: 1 st Kvinnliga författare: 0% Manliga författare: 100%	Medeltiden: ----- Totalt: 0 författare Kvinnliga författare: 0 st. Manliga författare: 0 st Kvinnliga författare: 0% Manliga författare: 100%
Renässansen: Charles Perrault Miguel de Cervantes William Shakespeare 4 ----- Totalt: 3 författare Kvinnliga författare: 0% Manliga författare: 100%	Renässansen: William Shakespeare Molière Georg Stiernhielm Charles Perrault ----- Totalt: 4 författare Kvinnliga författare: 0 st. Manliga författare: 4 st Kvinnliga författare: 0% Manliga författare: 100%	Renässansen: William Shakespeare ----- Totalt: 1 författare Kvinnliga författare: 0 st. Manliga författare: 1 st Kvinnliga författare: 0% Manliga författare: 100%
Upplýsningen: Anna Maria Lenngren Carl Michel Bellman Daniel Defoe 2 Johan Henric Kellgren Jonathan Swift 2 Robert Burns ----- Totalt: 6 författare Kvinnliga författare: 1 st.	Upplýsningen: Anna Maria Lenngren Carl Michael Bellman Daniel Defoe 2 Hedvig Charlotta Nordenflycht Jean de La Fontaine Johan Henrik Kellgren Jonathan Swift 2 Voltaire	Upplýsningen: Daniel Defoe Jonathan Swift Carl Michael Bellman ----- Totalt: 3 författare Kvinnliga författare: 0 st. Manliga författare: 3 st Kvinnliga författare: 0% Manliga författare: 100%

<p>Manliga författare: 5 st Kvinnliga författare: 17% Manliga författare: 83%</p>	<p>----- Totalt: 8 författare Kvinnliga författare: 2 st. Manliga författare: 6 st Kvinnliga författare: 25% Manliga författare: 75%</p>	
<p>1800-talet: Alexandre Dumas Alexandre Dumas d y 2 Asbjørnsen och Moe 2 August Strindberg 6 Bröderna Grimm Carl Jonas Love Almqvist Carl Snoilsky Charles Dickens 3 Edgar Allan Poe Emilie Flygare-Carlén Emily Brontë Erik Gustaf Geijer 3 Esaias Tegnér 2 Fjodor Dostojevskij Fredrika Bremer George Sand (kvinna) Gerorge Stephens Gunnar Hyltén-Gavallius Gustaf Fröding Gustave Flaubert H.C. Andersen 4 Henrik Ibsen 2 Hjalmar Söderberg James Fennimore Cooper Johan Ludvig Runeberg 2 Johann Wolfgang von Goethe Jules Verne 2 Lewis Carrol Louisa May Alcott 2 Mark Twain Mary Shelley Robert Louis Stevenson Rudyard Kipling Selma Lagerlöf 5 Sir Arthur Conan Doyle Sir Walter Scott 2 Victoria Benedictsson Viktor Rydberg William Morris ----- Totalt: 39 författare Kvinnliga författare: 8 st. Manliga författare: 31 st Kvinnliga författare: 20% Manliga författare: 80%</p>	<p>1800-talet: Alexandre Dumas d ä Ann Brontë Asbjørnsen och Moe 2 August Strindberg Axel Wallengren Bröderna Grimm 2 Carl Jonas Love Almqvist Charles Dickens 2 Charlotte Brontë Christina Rossetti Edgar Allan Poe Elsa Beskow Émile Zola Emily Brontë Erik Gustaf Geijer Erik Johan Stagnelius Esaias Tegnér Fredrika Bremer Gustaf Fröding 2 H.C. Andersen Helena Nyblom Jane Austen Johan Wolfgang von Goethe Jules Verne Mark Twain Mary Ann Evans Mary Shelley Robert Louis Stevenson Rudyard Kipling Selma Lagerlöf 2 Sir Arthur Conan Doyle Sir Walter Scott 2 Victoria Benedictsson Zacharias Topelius ----- Totalt: 34 författare Kvinnliga författare: 12 st. Manliga författare: 22 st Kvinnliga författare: 35% Manliga författare: 65%</p>	<p>1800-talet: Alexandre Dumas Anne Brontë Asbjørnsen och Moe August Strindberg 2 Bröderna Grimm Carl Jonas Love Almqvist: Charles Dickens Charlotte Brontë Emily Brontë H. G. Wells Hans Christian Andersen 3 Mark Twain Mary Shelley Olof Dalin Robert Louis Stevenson 2 Selma Lagerlöf 2 Sir Arthur Conan Doyle Sir Walter Scott Victor Hugo ----- Totalt: 19 författare Kvinnliga författare: 5 st. Manliga författare: 14 st Kvinnliga författare: 26% Manliga författare: 74%</p>

<p>1900-1945 Modernismen: Aldous Huxley Anna Wahlenberg Artur Lundkvist 2 Birger Sjöberg Bo Bergman 4 Cora Sandel Dan Andersson Edith Södergran 2 Elsa Beskow Eric Knight Eric Linklater Erich Maria Remarque 2 Erik Asklund Ernest Hemingway 2 Eugene O'Neill Evert Taube Eyvind Johnson Folke Fridell Fritiof Nilsson Piraten George Orwell Harriet Löwenhjelm Harry Martinsson 3 Hermann Hesse Hjalmar Bergman 2 Hjalmar Gullberg 2 Hugo Gersback Hugo Gyllander Ivar Lo-Johansson 2 Jack London Jan Fridegård Jeanna Otterdahl John Steinbeck 2 Josef Kjellgren Karen Blixen 2 Karin Boye Kurt Held L. M. Montgomery 2 Lars Englund Maksim Gorkij Martin Andersen Nexø Michael Ende Moa Martinsson 2 Pär Lagerkvist 3 Richmal Crompton (kvinna) Sigrid Undset W. E. Johns Vilhelm Moberg 2 Virginia Woolf 3</p> <p>----- Totalt: 48 författare Kvinnliga författare: 13 st.</p>	<p>1900-1945 Modernismen: Agatha Christie Anges von Krusenstjerna Bo Bergman Dan Andersson Edith Södergran Elin Wägner Ernest Hemingway Evert Taube Fritiof Nilsson Piraten George Orwell Gunnar Ekelöf Harry Martinsson Hjalmar Bergman Hjalmar Söderberg Ivar Lo-Johansson Karin Boye 2 L.M. Montgomery Moa Martinsson Nils Ferlin Pär Lagerkvist Vilhelm Moberg</p> <p>----- Totalt: 21 författare Kvinnliga författare: 7 st. Manliga författare: 14 st Kvinnliga författare: 33% Manliga författare: 67%</p>	<p>1900-1945 Modernismen: Agatha Christie Edith Nesbit Evert Taube George Orwell Harry Martinsson Karin Boye 2 Laura Fitinghoff Lucy Maud Montgomery Moa Martinsson Raymond Chandler Sigrid Undset Vilhelm Moberg 2</p> <p>----- Totalt: 12 författare Kvinnliga författare: 7 st. Manliga författare: 5 st Kvinnliga författare: 58% Manliga författare: 42%</p>
---	---	--

<p>Manliga författare: 35 st Kvinnliga författare: 27% Manliga författare: 73%</p>		
<p>1945-1980: Alan Garner 2 Arthur C Clarke Astrid Lindgren 3 Bengt Martin Beverley Nichols (<i>man</i>) Bo Setterlind C.S. Lewis 2 Carl-Anders Norrlied Cecil Bødker (kvinna) Christine Nöstlinger Edward Albee Erik Kullerud Gun Jacobsson 2 Gunnel Beckman 2 Harry Kullman Helen Wells Ingebjörg Dahl Inger Brattström J. D. Salinger 4 J. R.R. Tolkien 2 Julie Tatham K. M. Peyton (kvinna) Kerstin Thorvall Martha Sandwall-Bergström Max Lundgren Olof Lagerkrantz Patricia Wrightson Stig Dagerman Stig Malmberg Thøger Birkeland (<i>man</i>) Väinö Linna</p> <p>-----</p> <p>Totalt: 31 författare Kvinnliga författare: 13 st. Manliga författare: 18 st Kvinnliga författare: 42% Manliga författare: 58%</p>	<p>1945-1980: Alexander Solsjenitsyn Anna Greta Wide Anne Frank Astrid Lindgren 5 Bo Setterlind C. S. Lewis 2 Erik Sjödin Gabriel Carcia Márquez Göran Tunström J.R.R. Tolkien 2 Joseph Heller Kaj Beckman Kerstin Ekman Norman Mailer Per Anders Fogelström Sara Lidman Sheila Burnford Signe Höjer Stig Dagerman Sven Delblanc Tove Jansson Vainö Linna Wole Soyinka</p> <p>-----</p> <p>Totalt: 23 författare Kvinnliga författare: 7 st. Manliga författare: 16 st Kvinnliga författare: 30% Manliga författare: 70%</p>	<p>1945-1980: Anne Frank Astrid Lindgren 3 Beppe Wolgers Bo Carpelan C.S. Lewis 3 Cecil Bødker Charles M. Schults Cornelius Vreesijk Douglas Adams Ferenc Göndör 2 Imre Kertész J.R.R. Tolkien 2 Margareta Melin Martin Luther King Owe Thörnqvist Per-Anders Fogelström Povel Ramel Tage Danielsson Uno Florén Winston Churchill</p> <p>-----</p> <p>Totalt: 20 författare Kvinnliga författare: 4 st. Manliga författare: 16 st Kvinnliga författare: 20% Manliga författare: 80%</p>
<p>1980 - : Aidan Chambers Arundhati Roy (kvinna) Barbro Lindgren Dayton Hyde Eeva Kilpi Erik Lindgren Gunn-Britt Sundström Inger Edelfeldt 2</p>	<p>1980 - : Aidan Chambers 2 Archie Goodwin Barbro Lindgren Bengt af Klintberg Bertil Nordahl Bill Watterson Bud Grace David Eddings</p>	<p>1980 - : Aino Trosell (kvinna) Aksel Sandemose Anna Jörgensdotter Ann-Charlotte Alverfors Annika Thor 3 Ante Popovski Bengt Berg Bengt af Klintberg</p>

Ivan Southall	Dean R. Koontz	Bengt Cidden Andersson
J. K. Rowling 2	Derib	Bengt-Åke Cras
James Bennet	Dik Brownie (man)	Bo R Holmberg 2
Jean M Auel	Elizabeth Moon	Brita af Geijerstam
John Marsden	Elvira Birgitta Holm	Börje Isaksson
Kristina Lugn	Eva Wikander 2	Cannie Möller 2
Kurt Held	Geraldine Harris	Christina Waldén
Lars Ahlin	Henning Mankell	David Eddings 2
Leon Garfield	Herbjørg Wassmo	Doaa Al Mosawi:
Lisa Tetzner	Ingemar Nyström	Dogge Doggelito
Lloyd Alexander	Inger Edelfeldt 2	Ed McBain
Mats Larsson	Jan Guillou	Eva Dahlgren
Mats Wahl	Jan-Öjvind Swahn	George McDonald
Michelle Magorian	Jean M. Auel	Gunila Ambjörnsson
Monika Zak 2	Jim Davies	Harald Rosenlöw Eeg
Robert Cormier	Jonas Gardell	Heddi Böckman
Robert Westall	Jostein Gaarder 2	Henning Mankell
Runo Lindskog	Karin Lentz	Henry Sidoli
Siv Widerberg	Katherine Kerr	Håkan Nesser
Stephen Donaldson	Lena Stiessel	Inger Alfvén
Sven Wernström	Lenn Boro	Inger Frimansson 2
Ursula K Le Guin	Maggie Furey	Ingrid Sjöstrand
Zadie Smith 2	Maj Bylock	J.K. Rowling 2
-----	Maria Gripe	Jan Erik Vold
Totalt: 31 författare	Maria Rydhagen	Joanna Attvall
Kvinnliga författare: 14 st.	Mats Wahl	John Marsden
Manliga författare: 17 st	Monika Zak	Jonas Hassen Khemeri
Kvinnliga författare: 45%	Olov Svedelid	Joyce Carol Oates
Manliga författare: 55%	Per Nilsson	Katarina Mazetti
	Peter Pohl 3	Katherine Kerr 2
	Philip Pullman	Kenneth Stahre
	Roald Dahl	Kenzaburo Oe (man)
	Robert Jordan	Kerstin Erlandsson-Svevar
	Rose Lagerkrantz	Kim Fupz Aakeson (man)
	Shanti Holmström (kvinna)	Kjell Johansson
	Siv Widerberg	Lars Forsell
	Sören Olsson	Leif Esper Andersen
	Stantis	Leif Nyhlén
	Stephen Donaldson	Lennart Hellsing
	Stephen King	Lisa Ekdahl
	Sue Townsend	Lisa Marklund
	Susan E. Hinton	Lloyd Alexander
	Terry Brooks	Magnus Nordin
	Tina Holmberg	Maj Bylock
	Ulf Björkryd	Maj Sjöwall
	Ulf Stark	Margaret Yorke
	Ursula K. LeGuin	Mats Walh
	William Gibson	Max Lundgren 2
	-----	Meredith Ann Pierce 2
	Totalt: 56 författare	Michael Crichton
	Kvinnliga författare: 23 st.	Niccoló Ammaniti
	Manliga författare: 33 st	Olov Svedelid

	<p>Kvinnliga författare: 41% Manliga författare: 59%</p>	<p>P.D. James (kvinna) Patricia Highsmith Per Nilsson Per Wahlöö Peter Mosskin Philip Pullman Robert Jordan Ruth Rendell Sara Paretsky Siw Widerberg Sue Grafton Tina Holmberg Tore Persson Ulf Stark Ursula K. Leguin Vibeke Olsson Åsa Larsson</p> <p>-----</p> <p>Totalt: 77 författare Kvinnliga författare: 35 st. Manliga författare: 42 st Kvinnliga författare: 45% Manliga författare: 55%</p> <p>Seiichi Oikawa Ruiko Oikawa</p>
<p>Kanon i ESS i svenska 7-9: Totalt antal författare: 163 st Kvinnliga författare: 49 st. Manliga författare: 114 st. Kvinnliga författare: 30% Manliga författare: 70%</p>	<p>Kanon i Svenska Nu 1-3: Totalt: 151 Kvinnliga författare: 51 st. Manliga författare: 100 st. Kvinnliga författare: 34% Manliga författare: 66%</p>	<p>Kanon för Plus 1-3 Totalt:133 författare Kvinnliga författare: 51 st. Manliga författare: 82 st Kvinnliga författare: 38% Manliga författare: 62%</p>

Bilaga 2: Magasinet författare

Alla dessa författare presenteras på minst två sidor i de undersökta två böckerna;

Magasinet författare och *Magasinet svenska författare*.

Under varje författare står namnet på andra författare nämnda i deras kapitel. Står det en nolla under namnet finns inga författare nämnda i det kapitlet.

Magasinet författare	Magasinet svenska författare
Cannie Möller 0	Carl Michael Bellman 0
David Eddings J.R.R. Tolkien C.S. Lewis	Evert Taube Cornelis Vreeswijk
Stefan Casta 0	Gustaf Fröding 0
Dean Koontz Stephen King	Nils Ferlin Gustaf Fröding
Mats Wahl Ernest Hemingway	August Strindberg 0
Hans Erik Engqvist Jack London Richmal Crompton W.E. Johns Vilhelm Moberg Ivar Lo-Johansson Jan Fridegård	Selma Lagerlöf Gustaf Fröding Astrid Lindgren
Henning Mankell Richmal Crompton W.E. Johns Jules Verne Daniel Defoe Ernest Hemingway Edgar Allan Poe Graham Greene John Le Carré Maj Sjövall Per Wahlöö August Strindberg	Karin Boye 0
Jostein Gaarder Inger Margerethe Gaarder Peter Pohl Dan Andersson	Moa Martinsson Harry Martinsson Ivar Lo-Johansson Jan Fridegård

<p>Michelle Magorian Maria Gripe</p>	<p>Vilhelm Moberg Nils Ferlin Jules Verne</p>
<p>Peter Pohl 0</p>	<p>Astrid Lindgren 0</p>
<p>Virginia Andrews 0</p>	<p>Magasinet svenska författare Totalt antal författare: 19 Kvinnliga: 5 Manliga: 14 Kvinnliga författare: 26 % Manliga författare: 74 %</p>
<p>Jan Guillou August Strindberg</p>	
<p>Magasinet författare Totalt antal författare: 38 Kvinnliga: 8 Manliga: 30 Kvinnliga författare: 21 % Manliga författare: 79 %</p>	<p>Magasinet svenska författare Antal författare i presentationer: 9 Kvinnliga: 1 Manliga: 8 Kvinnliga författare: 11 % Manliga författare: 89 %</p>
<p>Magasinet författare Antal författare i presentationer: 26 Kvinnliga: 5 Manliga: 21 Kvinnliga författare: 19 % Manliga författare: 81 %</p>	<p>Magasinet, båda läroböckerna: Totalt antal författare : 57 Kvinnliga: 13 Manliga: 44 Kvinnliga författare: 23 % Manliga författare: 77 %</p>

Bilaga 3: Kanon för alla läroböcker

Alla tillfällen då en författare nämns räknas.

En siffra efter namnet anger hur många gånger författaren omnämns.

De författare som nämns minst två gånger sammanlagt i alla läroböcker ingår i kanon.

Alla författare som nämns i de undersökta läroböckerna står i kolumnen till vänster, under rubriken ”Alla författare”. De författare som nämns minst två gånger ingår i den exklusiva kanon, redovisas under rubriken ”Exklusiv kanon”.

De författare som presenterats utförligare finns under ”Presentationer”. Efter varje författares namn i den kolumnen står förkortningen för varje lärobok författaren finns med i.

ESS i svenska 7 – ESS 7

ESS i svenska 8 – ESS 8

ESS i svenska 9 – ESS 9

Magasinet författare - Mf

Magasinet svenska författare – Ms

Plus 1 – P1

Plus 2 – P2

Plus 3 – P3

Svenska Nu 1 – SN 1

Svenska Nu 2 – SN 2

Svenska Nu 3 – SN 3

Alla författare	Exklusiv kanon:	Presentationer
<p>Forntiden: Aisopos 2 Cicero Demosthene Euripides Homeross 3 Sofokles ----- Totalt: 6 författare Kvinnliga författare: 0 st. Manliga författare: 6 st Kvinnliga författare: 0% Manliga författare: 100%</p>	<p>Forntiden: Aisopos 3 Homeross 4 ----- Totalt: 2 författare Kvinnliga författare: 0 st. Manliga författare: 2 st Kvinnliga författare: 0% Manliga författare: 100%</p>	<p>Forntiden: Homeross ESS7, SN3, P3 Euripides SN 3 ----- Totalt: 2 författare Kvinnliga författare: 0% Manliga författare: 100%</p>
<p>Medeltiden: Snorre Sturlasson 3 Izumi Shikibu (<i>kvinn</i>) ----- Totalt: 2 författare Kvinnliga författare: 1 st. Manliga författare: 1 st Kvinnliga författare: 50% Manliga författare: 50%</p>	<p>Medeltiden: Snorre Sturlasson ----- Totalt: 1 författare Kvinnliga författare: 0 st. Manliga författare: 1 st Kvinnliga författare: 0% Manliga författare: 100%</p>	<p>Medeltiden: Snorre Sturlason ESS 7, (SN 3:3) ----- Totalt: 1 författare Kvinnliga författare: 0% Manliga författare: 100%</p>

+

<p>Renässansen: Charles Perrault 2 Georg Stiernhielm Miguel de Cervantes Molière William Shakespeare 6 ----- Totalt: 5 författare Kvinnliga författare: 0 st. Manliga författare: 5 st Kvinnliga författare: 0% Manliga författare: 100%</p>	<p>Renässansen: William Shakespeare 6 Charles Perrault 2 ----- Totalt: 2 författare Kvinnliga författare: 0 st. Manliga författare: 2 st Kvinnliga författare: 0% Manliga författare: 100%</p>	<p>Renässansen: William Shakespeare ESS7, SN3, P3 Miguel de Cervantes ESS9 ----- Totalt: 2 författare Kvinnliga författare: 0% Manliga författare: 100%</p>
<p>Upplysningen: Anna Maria Lenngren 2 Carl Michel Bellman 4 Daniel Defoe 6 Hedvig Charlotta Nordenflycht Jean de La Fontaine Johan Henric Kellgren 2 Jonathan Swift 5 Robert Burns Voltaire ----- Totalt: 9 författare Kvinnliga författare: 2 st. Manliga författare: 7 st Kvinnliga författare: 22% Manliga författare: 78%</p>	<p>Upplysningen: Anna Maria Lenngren 2 Carl Michel Bellman 4 Daniel Defoe 6 Johan Henric Kellgren 2 Jonathan Swift 5 ----- Totalt: 5 författare Kvinnliga författare: 1 st. Manliga författare: 4 st Kvinnliga författare: 20% Manliga författare: 20%</p>	<p>Upplysningen: Anna Maria Lenngren ESS9, (SN3:1) Carl Michel Bellman (SN 3:1), ESS9, Ms, P3 Daniel Defoe P1, SN3, ESS3 Johan Henric Kellgren ESS9 (SN3:1) Jonathan Swift P1, SN3, ESS9 Voltaire SN3 ----- Totalt: 6 författare Kvinnliga författare: 1 st. Manliga författare: 5 st Kvinnliga författare: 17% Manliga författare: 83%</p>
<p>1800-talet: Alexandre Dumas d y 2 Alexandre Dumas dä 2 Anne Brontë 2 Asbjørnsen och Moe 5 August Strindberg 12 Axel Wallengren Bröderna Grimm 4 Carl Jonas Love Almqvist 3 Carl Snoilsky Charles Dickens 6 Charlotte Brontë 2 Christina Rossetti Edgar Allan Poe 3 Elsa Beskow Émile Zola Emilie Flygare-Carlén Emily Brontë 3 Erik Gustaf Geijer 4 Erik Johan Stagnelius</p>	<p>1800-talet: Alexandre Dumas d y 2 Alexandre Dumas dä 2 Anne Brontë 2 Asbjørnsen och Moe 5 August Strindberg 12 Bröderna Grimm 4 Carl Jonas Love Almqvist 3 Charles Dickens 6 Charlotte Brontë 2 Edgar Allan Poe 3 Emily Brontë 3 Erik Gustaf Geijer 4 Esaias Tegnér 3 Fredrika Bremer 2 Gustaf Fröding 6 Hans Christian Andersen 8 Henrik Ibsen 2 Johan Ludvig Runeberg 2 Johann Wolfgang von Goethe 2</p>	<p>1800-talet: Alexandre Dumas dä ESS 7, P1 Asbjørnsen och Moe (SN 3:1) P1 August Strindberg ESS 9, SN 3, Ms, P3 Bröderna Grimm (SN 3:1) P1 Carl Jonas Love Almqvist SN 3, ESS 9 Carl Snoilsky ESS 9 Charles Dickens ESS 7, P1, SN 3 Charlotte Brontë SN 3 Emilie Flygare-Carlén ESS 9 Emily Brontë (SN 3:1), P3 Erik Axel Karlfeldt ESS 9 Erik Gustaf Geijer (SN 3:2), ESS 9 Esias Tegnér (SN 3:1), ESS 9</p>

<p>Esaias Tegnér 3 Fjodor Dostojevskij Fredrika Bremer 2 George Sand (kvinna) Gerorge Stephens Gunnar Hyltén-Gavallius Gustaf Fröding 6 Gustave Flaubert H. G. Wells Hans Christian Andersen 8 Helena Nyblom Henrik Ibsen 2 Hjalmar Söderberg James Fennimore Cooper Jane Austen Johan Ludvig Runeberg 2 Johann Wolfgang von Goethe 2 Jules Verne 5 Lewis Carrol Louisa May Alcott 2 Mark Twain 3 Mary Ann Evans Mary Shelley 3 Olof Dalin Robert Louis Stevenson 4 Rudyard Kipling 2 Selma Lagerlöf 10 Sir Arthur Conan Doyle 3 Sir Walter Scott 5 Victor Hugo Victoria Benedictsson 2 Viktor Rydberg William Morris Zacharias Topelius</p> <hr/> <p>Totalt: 53 författare Kvinnliga författare: 16 st. Manliga författare: 37 st Kvinnliga författare: 30% Manliga författare: 70%</p>	<p>Jules Verne 5 Louisa May Alcott 2 Mark Twain 3 Mary Shelley 3 Robert Louis Stevenson 4 Rudyard Kipling 2 Selma Lagerlöf 10 Sir Arthur Conan Doyle 3 Sir Walter Scott 5 Victoria Benedictsson 2</p> <hr/> <p>Totalt: 29 författare Kvinnliga författare: 8 st. Manliga författare: 21 st Kvinnliga författare: 28% Manliga författare: 72%</p>	<p>Fredrika Bremer (SN 3:3), ESS 9 Gustaf Fröding ESS 9, SN 3, Ms H. C. Andersen ESS 7, ESS 9, P1, Jane Austen SN 3 Johan Wolfgang von Goethe SN 3 Jules Verne ESS 7 L. M. Montgomery ESS 7, P1 Mark Twain ESS 7, P1 Mary Ann Evans SN 3 Mary Sheley SN 3 Robert Louis Stevenson ESS 7, P1 Rudyard Kipling P2 Selma Lagerlöf ESS 9, SN 3, P2, Ms Victoria Benedictsson SN 3, ESS 9 Sigrid Undset P3</p> <hr/> <p>Totalt: 28 författare Kvinnliga författare: 11 st. Manliga författare: 17 st Kvinnliga författare: 39% Manliga författare: 61%</p>
---	---	---

<p>1900-1945 Modernismen: Agatha Christie 2 Aldous Huxley Anges von Krusenstjerna Anna Wahlenberg Artur Lundkvist 2 Birger Sjöberg Bo Bergman 5 Cora Sandel Dan Andersson 3 Edith Nesbit Edith Södergran 3 Elin Wägner Elsa Beskow Eric Knight Eric Linklater Erich Maria Remarque 2 Erik Asklund Ernest Hemingway 5 Eugene O'Neill Evert Taube 4 Eyvind Johnson Folke Fridell Fritiof Nilsson Piraten 2 George Orwell 3 Gunnar Ekelöf Harriet Löwenhjelm Harry Martinsson 6 Hermann Hesse Hjalmar Bergman 3 Hjalmar Gullberg 2 Hjalmar Söderberg Hugo Gersback Hugo Gyllander Ivar Lo-Johansson 5 Jack London 2 Jan Fridegård 3 Jeanna Otterdahl John Steinbeck 2 Josef Kjellgren Karen Blixen 2 Karin Boye 6 Kurt Held L.M. Montgomery Lars Englund Laura Fitinghoff Lucy Maud Montgomery 4 Maksim Gorkij Martin Andersen Nexø Michael Ende Moa Martinsson 5 Nils Ferlin 3</p>	<p>1900-1945 Modernismen: Agatha Christie 2 Artur Lundkvist 2 Bo Bergman 5 Dan Andersson 3 Edith Södergran 3 Erich Maria Remarque 2 Ernest Hemingway 5 Evert Taube 4 Fritiof Nilsson Piraten 2 George Orwell 3 Harry Martinsson 6 Hjalmar Bergman 3 Hjalmar Gullberg 2 Ivar Lo-Johansson 5 Jack London 2 Jan Fridegård 3 John Steinbeck 2 Karen Blixen 2 Karin Boye 6 Lucy Maud Montgomery 4 Moa Martinsson 5 Nils Ferlin 3 Pär Lagerkvist 4 Richmal Crompton 3 (kvinna) Sigrid Undset 2 W. E. Johns 3 Vilhelm Moberg 7 Virginia Woolf 3</p> <p>-----</p> <p>Totalt: 28 författare Kvinnliga författare: 9 st. Manliga författare: 19 st Kvinnliga författare: 32% Manliga författare: 68%</p>	<p>1900-1945 Modernismen: Anges von Krusenstjerna SN 3 Anne Franks dagbok P1 Cora Sandel ESS 9 Erich Maria Remarque ESS 9 Ernest Hemingway ESS 9 Evert Taube (SN 3:1), Ms Harry Martinsson ESS 9, (SN 3:1) Hjalmar Söderberg SN 3 Ivar Lo-Johansson ESS 9, (SN 3:1) John Steinbeck ESS 9 Karen Blixen ESS 9 Karin Boye SN 3, Ms Laura Fitinghoff P1 Moa Martinsson ESS 9, SN 3, Ms, P3 Nils Ferlin (SN 3:1), Ms Pär Lagerkvist SN 3 Sigrid Undset ESS 9 Vilhelm Moberg ESS 9, (SN 3:2), P2, Ms Virginia Woolf ESS 9</p> <p>-----</p> <p>Totalt: 19 författare Kvinnliga författare: 9 st. Manliga författare: 10 st Kvinnliga författare: 47% Manliga författare: 53%</p>
--	--	---

<p>Pär Lagerkvist 4 Raymond Chandler Richmal Crompton 3(kvinna) Sigrid Undset 2 W. E. Johns 3 Vilhelm Moberg 7 Virginia Woolf 3</p> <p>-----</p> <p>Totalt: 58 författare Kvinnliga författare: 19 st. Manliga författare: 39 st Kvinnliga författare: 33% Manliga författare: 67%</p>		
<p>1945-1980: Alan Garner 2 Alexander Solsjenitsyn Anna Greta Wide Anne Frank 2 Arthur C Clarke Astrid Lindgren 15 Bengt Martin Beppe Wolgers Beverley Nichols (<i>man</i>) Bo Carpelan Bo Setterlind 2 C.S. Lewis 8 Carl-Anders Norrlid Cecil Bødker 2 Charles M. Schults Christine Nöstlinger Cornelius Vreesijk 2 Douglas Adams Edward Albee Erik Kullerud Erik Sjödin Ferenc Göndör 2 Gabriel Garcia Márquez Graham Greene Gun Jacobsson 2 Gunnel Beckman 2 Göran Tunström Harry Kullman Helen Wells Imre Kertész Ingebjörg Dahl Inger Brattström J. D. Salinger 4 J.R.R. Tolkien 9 Joseph Heller Julie Tatham</p>	<p>1945-1980: Anne Frank 2 Astrid Lindgren 15 Bo Setterlind 2 C.S. Lewis 8 Cecil Bødker 2 Cornelius Vreesijk 2 Ferenc Göndör 2 J. D. Salinger 4 J.R.R. Tolkien 9 Per-Anders Fogelström 2 Stig Dagerman 2 Vainö Linna 3</p> <p>-----</p> <p>Totalt: 12 författare Kvinnliga författare: 3 st. Manliga författare: 9 st Kvinnliga författare: 25% Manliga författare: 75%</p>	<p>1945-1980: Alexander Solsjenitsyn SN 3 Astrid Lindgren P1, SN 3, Ms Ernest Hemingway SN 3 Ferenc Göndör P2 George Orwell SN 3 Göran Tunström SN 3 J.R.R. Tolkien P2 Kerstin Ekman SN 3 Norman Mailer (SN 3:3) Per Anders Fogelström SN 3 Sara Lidman SN 3 Stig Dagerman SN 3 Sven Delblanc SN 3 Vainö Linna ESS 9, (SN 3:1) Vibeke Olsson P3</p> <p>-----</p> <p>Totalt: 15 författare Kvinnliga författare: 4 st. Manliga författare: 11 st Kvinnliga författare: 27% Manliga författare: 73%</p>

<p>K. M. Peyton (kvinna) Kaj Beckman Kerstin Ekman Kerstin Thorvall Margareta Melin Martha Sandwall-Bergström Martin Luther King Max Lundgren Norman Mailer Olof Lagerkrantz Owe Thörnqvist Patricia Wrightson Per-Anders Fogelström 2 Povel Ramel Sara Lidman Sheila Burnford Signe Höjer Stig Dagerman 2 Stig Malmberg Sven Delblanc Tage Danielsson Thøger Birkeland (man) Tove Jansson Uno Florén Winston Churchill Wole Soyinka Väinö Linna 3</p> <p>-----</p> <p>Totalt: 63 författare Kvinnliga författare: 21 st. Manliga författare: 42 st Kvinnliga författare: 33% Manliga författare: 67%</p>		
<p>1980 - : Aidan Chambers 3 Aino Trosell (kvinna) Aksel Sandemose Anna Jörgensdotter Ann-Charlotte Alverfors Annika Thor 3 Ante Popovski Archie Goodwin Arundhati Roy (kvinna) Barbro Lindgren 2 Bengt af Klintberg 2 Bengt Berg Bengt Cidden Andersson Bengt-Åke Cras Bertil Nordahl Bill Watterson Bo R Holmberg 2</p>	<p>1980 - : Aidan Chambers 3 Annika Thor 3 Barbro Lindgren 3 Bengt af Klintberg 2 Bo R Holmberg 2 Cannie Möller 3 David Eddings 4 Dean R. Koontz 2 Eva Wikander 2 Henning Mankell 3 Inger Edelfeldt 4 Inger Frimansson 2 J. K. Rowling 4 Jan Guillou 2 Jean M. Auel 2 John Marsden 2 Jostein Gaarder 3</p>	<p>1980 - : Annika Thor P1, P2 Bengt-Åke Cras P1 Bo R Holmberg P1 Börje Isaksson P1 Cannie Möller Mf, P2 Christina Waldén P3 David Eddings Mf Dean Koontz Mf Gunila Ambjörnsson P2 Hans Erik Engqvist Mf Heddi Böckman P1 Henning Mankell (SN 3:1), Mf J.K. Rowling P1 Jan Guillou (SN 3:1), Mf John Marsden P2 Jostein Gaarder Mf, SN 3</p>

<p> Brita af Geijerstam Bud Grace Börje Isaksson Cannie Möller 3 Christina Waldén David Eddings 4 Dayton Hyde Dean R. Koontz 2 Derib Dik Brownie (man) Doaa Al Mosawi: Dogge Doggelito Ed McBain Eeva Kilpi Elizabeth Moon Elvira Birgitta Holm Erik Lindgren Eva Dahlgren Eva Wikander 2 George McDonald Geraldine Harris Gunilla Ambjörnsson Gunn-Britt Sundström Hans Erik Engqvist Harald Rosenlöw Eeg Heddi Böckman Henning Mankell 3 Henry Sidoli Herbjørg Wassmo Håkan Nesser Inger Alfvén Inger Edelfeldt 4 Inger Frimansson 2 Inger Margerethe Gaarder Ingrid Sjöstrand Ivan Southall J. K. Rowling 4 James Bennet Jan Erik Vold Jan Guillou 2 Jan-Öjvind Swahn Jean M. Auel 2 Jim Davies Joanna Attvall John Le Carré John Marsden 2 Jonas Gardell Jonas Hassen Khemeri Jostein Gaarder 3 Joyce Carol Oates Karin Lentz Katarina Mazetti </p>	<p> Katherine Kerr 3 Lloyd Alexander 2 Maj Bylock 2 Maj Sjöwall 2 Maria Gripe 2 Mats Wahl 4 Michelle Magorian 2 Monika Zak 2 Olov Svedelid 2 Per Nilsson 2 Per Wahlöö 2 Peter Pohl 5 Philip Pullman 2 Robert Jordan 2 Siv Widerberg 3 Stephen King 2 Tina Holmberg 2 Ulf Stark 2 Ursula K. Leguin 3 Zadie Smith 2 </p> <hr/> <p> Totalt: 37 författare Kvinnliga författare: 18 st. Manliga författare: 19 st Kvinnliga författare: 49% Manliga författare: 51% </p>	<p> Leif Esper Andersen P1 Maj Bylock P1 Mats Wahl Mf, P2 Michelle Magorian Mf Per Nilsson P3 Peter Pohl Mf, (SN 3:1) Stefan Casta Mf Virginia Andrews Mf </p> <hr/> <p> Totalt: 24 författare Kvinnliga författare: 9 st. Manliga författare: 15 st Kvinnliga författare: 38% Manliga författare: 62% </p>
--	---	--

<p> Katherine Kerr 3 Kenneth Stahre Kenzaburo Oe (man) Kerstin Erlandsson-Svevar Kim Fupz Aakeson (man) Kjell Johansson Kristina Lugn Kurt Held Lars Ahlin Lars Forsell Leif Esper Andersen Leif Nyhlén Lena Stiessel Lenn Boro Lennart Hellsing Leon Garfield Lisa Ekdahl Lisa Marklund Lisa Tetzner Lloyd Alexander 2 Maggie Furey Magnus Nordin Maj Bylock 2 Maj Sjöwall 2 Margaret Yorke Maria Gripe 2 Maria Rydhagen Mats Larsson Mats Wahl 4 Max Lundgren 2 Meredith Ann Pierce 2 Michael Crichton Michelle Magorian 2 Monika Zak 2 Niccoló Ammaniti Olov Svedelid 2 P.D. James (kvinna) Patricia Highsmith Per Nilsson 2 Per Wahlöö 2 Peter Mosskin Peter Pohl 5 Philip Pullman 2 Roald Dahl Robert Cormier Robert Jordan Robert Westall Rose Lagerkrantz Runo Lindskog Ruth Rendell Sara Paretsky Shanti Holmström (kvinna) </p>		
--	--	--

<p>Siv Widerberg 3 Stantis Stefan Casta Stephen Donaldson Stephen King 2 Sue Grafton Sue Townsend Susan E. Hinton Sven Wernström Sören Olsson Terry Brooks Tina Holmberg 2 Tore Persson Ulf Stark 2 Ursula K. Leguin 3 Vibeke Olsson William Gibson Virginia Andrews Zadie Smith 2 Åsa Larsson</p> <p>-----</p> <p>Totalt: 141 författare Kvinnliga författare: 62 st. Manliga författare: 79 st Kvinnliga författare: 44% Manliga författare: 56%</p>		
<p>Alla författare : Totalt: 337 författare Kvinnliga författare: 121 Manliga författare: 216 Kvinnliga författare: 36% Manliga författare: 64%</p>	<p>Exklusiv kanon: Totalt: 116 författare Kvinnliga författare: 39 st. Manliga författare: 77 st Kvinnliga författare: 34% Manliga författare: 66%</p>	<p>Presentationer : Totalt antal författare: 97 st Kvinnliga författare: 34 st. Manliga författare: 63 st. Kvinnliga författare: 35% Manliga författare: 65%</p>